

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Optimalizace daňové povinnosti podnikající fyzické osoby
Tax Liability Optimization of the Self – employed Person

Student:	Andrea Raizlová
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Jiřina Krajčová

Ostrava 2016

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání bakalářské práce

Student: **Andrea Raizlová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Téma: Optimalizace daňové povinnosti podnikající fyzické osoby
Tax Liability Optimization of the Self-employed Person
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Právní aspekty podnikání
 3. Charakteristika daně z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti
 4. Analýza daně z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Příloh

Seznam doporučené odborné literatury:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Daň z příjmů 2015*. 12. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 600 s. ISBN 978-80-7478-737-9.
PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Daně z příjmů s komentářem 2015*. 15. vyd. Olomouc: ANAG, 2015. 1056 s. ISBN 978-80-7263-943-4.
VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014. 392 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

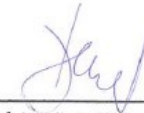
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jiřina Krajčová**

Datum zadání: 20.11.2015
Datum odevzdání: 06.05.2016

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně, přílohu
č. 1, 2, 3, 4 a 5 jsem samostatně vložila, přílohu č. 6 a 7 jsem vytvořila a vložila“

V Ostravě dne 6. 5. 2016

Andrea Raizlová

Obsah

1. Úvod	7
2. Právní aspekty podnikání.....	9
2.1. Rozmanitost spotřebního trhu.....	9
2.2. Podnikání a podnikatel	10
2.4. Podnikatelský plán.....	14
2.4.1 Oblast podnikání	15
2.4.2 Právní forma podniku	15
2.4.3 Výrobky a služby	15
2.4.4 Volba místa podnikání	16
2.4.5 Marketing.....	16
2.4.6 Organizace podniku	16
2.4.7 Analýza rizik.....	17
2.4.8 Finanční prostředky	18
2.4.9 Cíle podniku.....	18
2.5. Návod, jak založit živnost	20
2.5.1 Výběr vhodného druhu živnosti.....	20
2.5.2 Jednotný registrační formulář	20
2.5.3 Registrace k dani z příjmů fyzických osob	20
2.5.4 Registrace k pojistnému na zdravotní a sociální pojištění	20
3. Charakteristika daně z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti	22
3.1 Daňový systém České republiky	23
3.2 Charakteristika daně z příjmů fyzických osob	25
3.2.1 Předmět daně z příjmů fyzických osob	26
3.2.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů fyzických osob	27
3.2.3 Osvobození od daně.....	27

3.2.4 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob	28
3.3 Příjmy ze samostatné činnosti	28
3.4 Výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů	29
3.4.1 Účetnictví.....	30
3.4.2 Daňová evidence	32
3.4.3 Uplatňování výdajů procentem z příjmů.....	35
3.4.4 Daň stanovená paušální částkou	37
3.5 Základ daně.....	38
3.5.1 Praktický příklad stanovení základu daně u poplatníka vedoucího účetnictví	38
3.5.2 Praktický příklad stanovení základu daně u poplatníka vedoucího DE.....	39
3.5.3 Nezdánitelné části základu daně	40
3.5.4 Odečitatelné položky od základu daně	42
3.6 Sazba daně	42
3.7 Slevy na dani	42
3.8 Daňové zvýhodnění	43
3.9 Zdaňovací období	44
3.10 Placení daně	44
3.11 Zálohy.....	44
4. Analýza daně z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti.....	45
4.1 Vedení účetnictví.....	45
4.1.1 Přejod z daňové evidence na účetnictví	46
4.2 Uplatňování výdajů procentem z příjmů	47
4.2.1 Přejod z daňové evidence na uplatňování výdajů procentem z příjmů	48
4.3 Daň stanovená paušální částkou	49
4.4 Vazba na sociální a zdravotní pojištění	51
4.5 Daňové přiznání.....	51

4.6 Shrnutí daňové optimalizace podnikatelky XY	52
4.7 Doporučení týkající se daně z příjmů podnikajících fyzických osob	52
5. Závěr	54
Seznam použité literatury.....	56
Seznam zkratk	58
Seznam tabulek, grafů a vzorců	
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1. Úvod

Daň z příjmů je pojem, se kterým se určitě potká jednou každý z nás. Nikdo se mu nevyhne. Nejprve se týká mladých lidí, kteří si při studiu přivydělávají různými brigádami. Poté následuje vykonávání závislé činnosti, které může přejít až k osamostatnění a transformaci na osobu samostatně výdělečně činnou.

Daň z příjmů patří k nejstarším daním v České republice. Existuje od jejího samotného vzniku. Nahradila tehdejší daň ze mzdy, daň z příjmů z literární a umělecké činnosti, daň z příjmů obyvatelstva a daň zemědělskou. [6]

Jak už je z názvu zřejmé, zabývá se zdaněním příjmů, které plynou jak fyzickým, tak i právnickým osobám. Jedná se o pravidelně vybíranou daň. Jejím zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. Sazba této daně není jednotná, neboť fyzické osoby své příjmy zdaňují patnácti a právnické osoby devatenácti procentní sazbou daně. Legislativně se této dani věnuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Daň z příjmů velice úzce souvisí s pojistným na sociální a zdravotní pojištění poplatníků. Její konstrukce je velice obtížná, neboť má za úkol zohlednit sociální postavení či úroveň jednotlivých osob povinných k této dani. Spolu s pojistným na sociální pojištění, daní z přidané hodnoty a spotřebními daněmi je podstatným zdrojem státního rozpočtu.

V teoretické části bakalářské práce je obecně charakterizován pojem daň, dále daň z příjmů a s ní související pojmy jako jsou: předmět a poplatník daně, osvobození od daně, příjmy a výdaje, příjmy, které nejsou předmětem této daně, základ daně, nezdanitelné části základu daně, odečitatelné položky od základu daně, slevy a daňová zvýhodnění, sazba daně, zdaňovací období, platba daně a zálohy.

Hlavním cílem bakalářské práce je provedení analýzy možností začínající podnikající fyzické osoby, provozující velkoobchod a maloobchod, v rámci její daňové optimalizace. Na základě výsledků této analýzy bude dáno podnikatelce doporučení určující nejvhodnější variantu, tj. zda má zvážit jinou metodu stanovení její výsledné daňové povinnosti nebo zda má setrvat u dosavadního způsobu, a zároveň bude poskytnut návod, jak správně vyplnit daňového přiznání.

Daňová optimalizace se konkrétně zaměřuje na vhodný výběr uplatňování výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Také bere v úvahu možnost stanovení daně paušální částkou prostřednictvím správce daně.

Dílčím cílem je charakteristika daně z příjmů fyzických osob a stručné vysvětlení oblasti vedení účetnictví, daňové evidence, uplatňování výdajů procentem z příjmů a stanovení daně paušální částkou. Práce také podává návod začínajícím podnikatelům k formálnímu založení živnosti a klade důraz na důležitost tvorby podnikatelského plánu.

V teoretické části bakalářské práce je využita metoda teoretického vymezení základních pojmů a deskripce. V praktické části je použita metoda praktického aplikování, pomocí které dochází ke zpracování získaných dat a informací. Získané výstupy této metody jsou porovnávány metodou komparace a dále dochází k výběru nejvýhodnější varianty.

2. Právní aspekty podnikání

Druhá kapitola bakalářské práce pojednává o právních aspektech podnikání. Zprvu upozorňuje na fakt, že v dnešní době není jednoduché provozovat úspěšnou podnikatelskou činnost. Zaměřuje se na rozmanitost spotřebního trhu, stoupající oblíbenost zahraničních trhů a dodavatelů, nutnost existence moderních technologií, snahu o vytvoření ojedinělého produktu apod. Jejím hlavním cílem je definovat základní pojmy, které by začínající podnikatel měl znát. Konkrétně se jedná o výklad slov podnikání a podnikatel, a dále s tím související možnost výběru právní formy podnikání. Definuje také jednotlivé druhy živností.

Klade důraz na důležitost podrobné tvorby podnikatelského plánu. Pro inspiraci začínajících podnikatelů obsahuje i názornou ukázkou takového podnikatelského plánu. Dále uvádí konkrétní formální postup při založení živnosti. Výše zmíněné pojmy jsou doplněny o tabulky či grafy, které slouží pro lepší přehlednost či srovnání.

2.1. Rozmanitost spotřebního trhu

Zahájit podnikatelskou činnost není po formální stránce nic obtížného. Ale mít originální nápad a zároveň vymyslet úspěšný podnikatelský záměr, je náročné. V dnešní době se na spotřebitelském trhu nachází nespočet malých a velkých živnostníků, osobních nebo kapitálových obchodních společností, které nabízejí prodej nejrozličnějších druhů výrobků a služeb. Tyto produkty se nacházejí v různých cenových relacích, oslovují odlišný okruh zákazníků, liší se kvalitou, vzhledem, použitým materiálem, technologií výroby, funkcemi nebo využitím. Roste i vzájemná konkurence mezi výrobcí či dodavateli. Bojují o každého nového zákazníka.

Svět se nachází v moderní době dvacátého prvního století, tedy v době rozmachu internetu, existenci chytrých mobilních telefonů a nejmodernějších aplikací. Pro potenciálního zákazníka je proto velice jednoduché vyhledat na volně přístupných webových stránkách požadované výrobky či služby, udělat jejich cenová srovnání a vyhodnotit, na základě požadovaných kritérií, které jsou pro něj nejvhodnější. Také si mohou navzájem vyměňovat své zkušenosti a připomínky týkající se hledaných produktů. Dále lze číst recenze nebo obdobná hodnocení. Lidé se nebojí ani objednávat si zboží ze zahraničí, konkrétně z internetových obchodů. Ve většině případů se nejedná o naše sousední země, kterými jsou Slovensko, Rakousko, Polsko nebo Německo, ale nechávají si jej dovážet dokonce i z Číny nebo Spojených států amerických prostřednictvím internetových stránek typu Ali expres, eBay nebo Amazon. Zákazníci často po podnikatelských subjektech vyžadují, aby šli s dobou, byli tzv. online,

pracovali na své moderní image, a tím si zvyšovali svou věrohodnost a zároveň upevnili pozici na spotřebitelském trhu. Sečteno, podtrženo – požadavky zákazníků a konkurence v oboru je v dnešní době opravdu vysoká a není jednoduché se s ní vypořádat.

Vymyslet produkt nebo službu, která bude atraktivní, ojedinělá a pro zákazníka za příznivou cenu, je pomalu nadlidský výkon. Proto je žádoucí před zahájením podnikatelské činnosti vše důkladně promyslet, zvážit a popřípadě propočítat. Neuškodí ani náhled na oficiální data nebo statistiky. Český statistický úřad na svých webových stránkách (www.czso.cz) nabízí aktuální údaje, nejnovější srovnání a zajímavé statistiky z nejrůznějších druhů odvětví a oborů např. obchod, pohostinství, ubytování, služby, průmysl, stavebnictví, kultura a mnoho jiných. Aby mohlo dojít k úspěšné realizaci podnikatelského záměru, je vhodné vypracovat tzv. podnikatelský plán a zvolit správnou právní formu podnikání. Dále už jen následují formální postupy související se zřízením podnikatelského oprávnění na příslušných úřadech.

2.2. Podnikání a podnikatel

Výklad slova podnikání byl po dlouhou dobu odlišný a zároveň oddělen od pojmu podnikatel. Byl zakotven přímo v zákoně, jednalo se o zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Konkrétně byl tomuto pojmu věnován § 2 odst. 1. Tento zákon byl k datu 1. 1. 2014 zrušen a nahrazen zákonem č. 89/2002 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“). Souvztažně se vnikem nového občanského zákoníku vstoupil v platnost zákon č. 90/2002 Sb., o obchodních korporacích, který v předcházejících letech neexistoval. [17]

Nyní v české legislativě nelze nalézt definici pojmu podnikání. Česká právní úprava již nerozlišuje výrazy podnikání a podnikatel. Nový občanský zákoník se věnuje pouze pojmu podnikatel, který je obsažen v § 420 odst. 1. Je možné ale shrnout, že slovu podnikatel zůstaly obdobné znaky, jako mělo původně slovo podnikání. Těmito znaky jsou: výdělečná činnost, samostatnost, vlastní účet a odpovědnost, živnostenský nebo obdobný způsob, soustavnost a dosažení zisku. [12]

Do kategorie podnikatelů jsou zařazeny osoby

- zapsané v obchodním rejstříku,
- podnikající na základě živnostenského oprávnění,
- podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění (dle zvláštních předpisů),
- nepotřebující k podnikání speciální oprávnění,

- provozující zemědělskou výrobu a jsou zapsané do evidence podle zvláštních předpisů.

Do kategorie osob zapsaných v obchodním rejstříku lze namátkově uvést fyzické osoby, které se do něj nechají dobrovolně zapsat nebo osoby, jejichž obrat z podnikání za dvě předcházející po sobě jdoucí účetní období přesáhl částku 120 000 000 Kč. Právnícké osoby jsou v něm zapsány vždy. Podnikatelé podnikající na základě živnostenského oprávnění jsou buď fyzické či právnícké osoby, které provozují ohlašovací nebo koncesované živnosti. Osoby podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění, tedy dle zvláštních předpisů, jsou např. advokáti, lékaři, daňoví poradci, auditori, exekutoři aj. Za subjekty, které k podnikání nepotřebují speciální oprávnění, jsou považováni sportovci nebo umělecké profese. [5]

2.3. Osoba podnikající na základě živnostenského oprávnění

Osobou podnikající na základě živnostenského oprávnění, jak už bylo výše zmíněno, mohou být jak fyzické osoby, tak i právnícké osoby. Každá z těchto právních forem podnikání sebou nese odlišná práva a povinnosti, zároveň přinášejí různé výhody či nevýhody. Konkrétně je myšlena otázka ručení, vkladů, základního kapitálu apod. Také se od sebe liší stupněm složitosti při založení. K založení fyzické osoby ve své podstatě postačí jedna návštěva na příslušném úřadě, avšak založení právnícké osoby je podstatně složitější. Dalo by se říct, že se skládá z několika fází. V úvodu se jedná o tzv. přípravnou fázi, následuje založení, získání podnikatelského oprávnění, splacení (části) vkladů, návrh na zápis do obchodního rejstříku a následně samotný zápis do obchodního rejstříku. Tímto zápisem vzniká daná společnost. [5]

Ve finále vždy opravdu záleží čistě jen na rozhodnutí podnikatele, kterou právní formu si ke své podnikatelské činnosti vybere. Je jisté, že si důkladně zvážil všechna pro a proti, a pro své rozhodnutí má pádné důvody. Pojem fyzická osoba je pro laika lehce představitelný. Oproti tomu pojem právnícká osoba bývá často chápán mylně nebo nepřesně. Proto je níže uvedeno, kdo konkrétně je považován za právníckou osobu. Právníckou osobou jsou

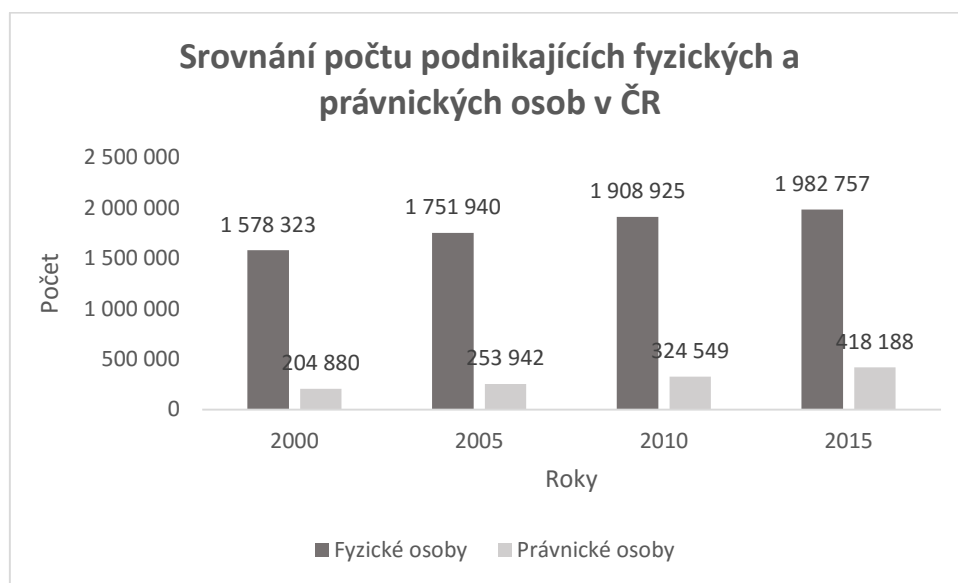
- korporace,
- fundace,
- ústavy.

Do korporací se řadí spolky a obchodní korporace. Obchodní korporace představují družstva (družstvo a evropská družstevní společnost) a veřejnosti známé obchodní společnosti, kterými jsou veřejná obchodní společnost, akciová společnost, komanditní společnost,

společnost s ručením omezeným a méně známá evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení. Fundace se skládají z nadací a nadačních fondů. [5, 13]

V České republice se po dlouhou dobu hojněji vyskytují fyzické osoby. Rozdíl mezi počtem fyzických osob a právnických osob je rapidní. Lze jej zřetelně vidět níže na grafu 2-1. Pro rok 2000 tento rozdíl činil 1 373 443, pro rok 2005 se zvýšil na 1 497 998, pro rok 2010 činil 1 584 374, a pro rok 2015 se lehce snížil na 1 564 569. Z grafu je také patrné, že počet fyzických osob i právnických osob se každý rok zvyšuje. [25]

Graf 2-1: Srovnání počtu podnikajících fyzických a právnických osob v České republice

Zdroj: vlastní zpracování dle statistických údajů ministerstva průmyslu a obchodu

Následující část bakalářské práce je věnována pouze fyzickým osobám, které mohou získat živnostenské oprávnění. Aby toto oprávnění mohly získat, musí nejprve splnit všeobecné podmínky pro provozování živnosti, popřípadě zvláštní podmínky pro provozování živnosti. Všeobecnými podmínkami se rozumí dovršení 18 let, plná svéprávnost a bezúhonnost. Za zvláštní podmínky jsou považovány odborná nebo jiná způsobilost, která je prokazována např. dokladem o řádném ukončení střední školy s maturitou v příslušném oboru nebo dokladem o ukončení vyššího odborného studia v příslušném oboru. [16]

Živnosti dělíme na

1. OHLAŠOVACÍ ŽIVNOSTI,

- volná,
- řemeslná,
- vázaná,

2. KONCESOVANÉ ŽIVNOSTI.

Mezi ohlašovací živnost volnou patří např. chov zvířat, velkoobchod a maloobchod, ubytovací služby, realitní činnost, překladatelská a tlumočnická činnost atd. K ohlašovací živnosti řemeslné lze přiřadit např. řeznictví, truhlářství, klempířství, kosmetické služby, zednictví apod. Ohlašovací živnost vázaná se týká psychologického poradenství, masérských služeb, průvodcovské činnosti, činnosti účetních poradců apod. Provozování cestovních kanceláří, střelnic, krematorií, poskytování služeb soukromých detektivů atd. obsahuje živnost koncesovaná. Kompletní výčet a charakteristika daných živností se nachází v příloze č. 1, 2 a 3 zákona č. 455/ 1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen „živnostenský zákon“). [16]

K vykonávání ohlašovacích živností není nutný souhlas či rozhodnutí živnostenského úřadu. U živnosti volné postačí pouze splnění všeobecných podmínek pro získání živnosti, odborná způsobilost ani odpovědný zástupce není stanoven. Živnost řemeslná vyžaduje jak obecnou, tak i odbornou způsobilost, která je získána vyučením v daném oboru a zároveň absolvováním praxe. U živnosti vázané je obdobně nutné splnit jak obecné, tak i zvláštní podmínky pro získání živnosti.

Živnost koncesovanou lze vykonávat pouze na základě státního povolení, tzv. koncese. Koncese ale nemusí být vždy udělena. [16]

Tab. 2-1 Přehled počtu ohlašovacích a koncesovaných živností v České republice

Druh živnosti	2000	2005	2010	2015
Volná	2 093 206	2 649 516	1 799 532	2 028 965
Řemeslná	543 986	678 385	858 011	948 230
Vázaná	234 405	294 513	236 158	346 865
Koncesovaná	130 223	128 145	115 742	232 298
Celkem	3 001 820	3 750 559	3 009 443	3 556 358

Zdroj: vlastní zpracování dle statistických údajů ministerstva průmyslu a obchodu

V České republice žije zhruba deset a půl milionu obyvatel. V roce 2015 bylo spočítáno, že počet živnostníků celkem se rovná hodnotě 3 556 358. Z toho vyplývá, že u nás

existuje cca 34 % živnostníků z celkového počtu obyvatel. Toto číslo je poměrně vysoké a mohlo by se i nadále v budoucnu zvyšovat.

V České republice jednoznačně vede, co by do počtu, živnost ohlašovací. Nejvíce je využívána živnost volná, na druhém místě se nachází živnost řemeslná, poté následuje živnost vázaná. Z tabulky 2-1 je patrné, že počet živností se enormně navýšil v rozmezí let 2000 a 2005, konkrétně se jednalo o přírůstek 748 739 živnostníků. O pět let později, tj. v roce 2010, se ale počet živnostníků o dost snížil. Počet podnikatelů, kteří provozují živnost koncesovanou, se nejvíce přibližuje počtu podnikatelů využívajících živnost vázanou. [25]

2.4. Podnikatelský plán

Neexistuje jediná správná definice podnikatelského plánu, protože lze na něj nahlížet z různých úhlů pohledu. Každý subjekt od něj očekává něco jiného, má na něj různé nároky. Podnikatelský plán, často také nazýván „business plan“, by měl být prvním dokumentem, který začínající podnikatel zpracovává. Nemusí se jednat o rozsáhlou slohovou práci, někdy postačí pouhé odrážky či poznámky. Záleží čistě na podnikateli, jakou formu zvolí a za jakým účelem ho sepisuje. Nelze říct, který podnikatelský plán je nejlepší. Existuje nespočet variant a možností jeho zpracování. [9]

Rozsah a obsah podnikatelského plánu se odvíjí od různých faktorů, kterými jsou např. velikost a struktura plánovaného podniku, druhy nabízených výrobků či služeb, okruh možných zákazníků apod. Měl by obsahovat podnikatelské vize do budoucna, důkladně rozpracovat předmět nebo oblast jeho podnikatelské činnosti, zvolit nejvhodnější právní formu podnikání, zamyslet se nad okruhem potenciálních zákazníků, vybrat způsoby financování, zhodnotit existující konkurenci, nezanedbat otázku rizika apod. Dalo by se říct, že podnikatelský plán je určitou strategickou přípravou podnikatele na jeho budoucí podnikatelskou činnost.

Česká legislativa formálně nepožaduje po podnikatelích existenci podnikatelského plánu. Podnikatel si ho tvoří dobrovolně dle vlastního uvážení. Jeho vytvoření je ale v jeho zájmu. Možnost být připraven na nadcházející problémy, a mít k dispozici různé varianty řešení, je více než užitečná. Důvodů, proč tvořit podnikatelský plán, je hned několik. Mezi hlavní důvody lze zařadit např. získání chybějícího kapitálu prostřednictvím bank či investorů nebo hledání vhodných společníků či obchodních partnerů. Pokud již zmíněné subjekty vidí, že podnikatel má předem důkladně a detailně zpracovanou celkovou vizi podniku, ví, jakým směrem se jeho podnik má ubírat, má zmapovaný spotřebitelský trh a provedl potřebné finanční

analýzy, tak tyto informace zásadně přidávají podnikateli na jeho věrohodnosti a mnohdy vedou k snazšímu získání potřebného kapitálu, společníků nebo obchodních partnerů. Pro názornou ukázkou, popřípadě i pro chybějící inspiraci, je níže uvedena konkrétní skladba či sekce podnikatelského plánu. Není to jediné správné vypracování, je to jen jedna z možných variant.

2.4.1 Oblast podnikání

V této části podnikatelského plánu začínající podnikatel přemýšlí o předmětu své podnikatelské činnosti. Jeho rozhodnutí je stěžejní a mělo by být důkladně promyšleno a zváženo. Doporučuje se vybrat si takovou oblast podnikání, ke které má začínající podnikatel blízko, orientuje se v ní a zároveň má o ní patřičné znalosti. Není to ale podmínkou.

Často je k vidění varianta, že má podnikatel přebytečný kapitál a chce své peníze investovat do podnikatelských odvětví, kde doposud nepůsobil. Proto si najde kvalifikovaného pracovníka v daném oboru a svěří mu vybudování části podniku, která se týká odborných dovedností. Podnikatel si ale musí najít zodpovědného člověka, kterému stoprocentně důvěřuje. Následně jen kontroluje hospodářské výsledky jeho podnikatelské činnosti.

2.4.2 Právní forma podniku

V České republice lze podnikatelskou činnost vykonávat v podobě fyzické osoby nebo právnické osoby. Nutné je vyhledat formální informace a požadavky pro získání dané živnosti, které vycházejí ze živnostenského zákona. Jedná se o výběr druhu živnosti a konkrétní charakteristice nebo popisu vykonávané činnosti (např. u živnosti volné: činnost č. 79 – Poskytování služeb pro rodinu a domácnost, u živnosti řemeslné: Truhlářství a podlahářství atd.), výčtu obecných a zvláštních podmínek, nutnosti existence odpovědného zástupce apod. [16]

2.4.3 Výrobky a služby

Zde si podnikatel vybírá škálu výrobků nebo služeb, které by chtěl na spotřebitelském trhu nabízet. Je žádoucí udělat si průzkum trhu a přijít s něčím novým, neokoukaným nebo nabízet již známé produkty, které ale budou obsahovat nějaká vylepšení či zdokonalení. Nesmí se zapomenout na zmapování konkurence, která by podnikatele v budoucnu mohla ohrožovat.

Vyplatí se najít existující mezery na spotřebitelském trhu a snažit se je zaplnit svými výrobky, vytipovat si potenciální zákazníky nebo neuspokojenou poptávku apod. Zajímavé a zároveň i užitečné je zpracování určité vize do budoucna, nebo zvážení následného rozšíření výrobků či služeb. Za zmínku stojí i navázání kontaktů s ostatními podnikateli, kteří nabízejí podobný sortiment výrobků či služeb, a vymyslet zajímavá spojení nebo spolupráci.

2.4.4 Volba místa podnikání

Tato sekce podnikatelského plánu je čistě praktická, zato velmi důležitá. Doporučuje se vyhledat několik variant vhodných míst pro podnikání a dát si do souvislosti klady a zápory jednotlivých možností. Někomu k podnikání postačí malé prostory, např. pouze prostory svého bytu či domu, popřípadě malé nebytové prostory typu kanceláří. Naopak někteří se s tak malými prostory nemohou spokojit a musí vyhledat rozsáhlejší budovy, které budou obsahovat prostory jak pro administrativní sekci, tak i pro výrobní část. Nutné je také zvážení, zda je zapotřebí existence skladových ploch.

Při výběru vhodného místa pro podnikání by se měla zvážet lokalita daného místa, dostupnost pro zákazníky (zda je v okolí dostatek parkovacích míst, zastávek veřejné hromadné dopravy), prostředí, náklady spojené s pronájmem popřípadě koupí, vzdálenost od dodavatelů, zabezpečení budovy, existence okolní konkurence apod.

2.4.5 Marketing

Prioritou sekce marketing je zvolení tzv. cílové skupiny lidí, kterým budou nabízené výrobky nebo služby nejlépe vyhovovat a budou si je opakovaně kupovat či vyhledávat. Takovou cílovou skupinu lidí je možné zvolit dle nejrůznějších kritérií: pohlaví, věk, povolání, vzdělání, zájmy atd. Následně je důležité soustředit se právě na vybranou skupinu, u které je největší pravděpodobnost úspěchu nových výrobků nebo služeb.

Neměla by být opomenuta ani prezentace firmy a její následná propagace, tzn. vytvoření webových stránek, vytištění letáků a vizitek, zveřejnění inzerátů prostřednictvím médií. Vhodné je také v začátcích podnikání nabízet zaváděcí ceny, různé zvýhodněné nabídky a slevy, vzorky a ochutnávky zdarma apod., aby firma snáze získala nové zákazníky. Je to logické, každá nová firma je zprvu neznámá a potřebuje se dostat do povědomí zákazníků.

2.4.6 Organizace podniku

Zabývat se tímto bodem přijde často většině začínajícím podnikatelům zbytečné. Myslí si, že veškeré činnosti kolem fungování firmy obstarají sami a nepotřebují nadbytek zaměstnanců. To se zejména týká administrativní sekce, nikoli výrobní. Později zjistí, že sami

současně nezvládají vykonávat činnost majitele, ředitele a vedoucího. Poté mohou nastat problémy, neboť každou již zmíněnou činnost nevykonávají na sto procent a někde se zaručeně projeví pochybení, které může mít až fatální následky. Proto je dobré být soudným a nebát se zaměstnat člověka, který podnikateli bude pomáhat s administrativou podniku.

Důležité je také promyslet, zda ostatní zaměstnanci budou zaměstnáváni na hlavní pracovní poměr, na částečný úvazek nebo na základě dohod o pracovní činnosti nebo dohod o provedení práce. Zkalkulovat si, jakou výplatu lze zaměstnancům vyplácet, jaké jim budou nabízeny benefity apod.

2.4.7 Analýza rizik

Velká část podnikatelů si neví rady, jak zpracovat analýzu rizik. Nejjednodušší cestou je zpracování tzv. SWOT analýzy. SWOT analýza dává do souvislosti klíčové silné a slabé stránky podniku s jejich klíčovými příležitostmi a ohroženími. Její název se skládá z počátečních písmen anglického překladu dílčích slov. Písmeno S představuje strengths, tedy silné stránky podniku. Pod písmenem W se skrývají weaknesses, slabé stránky. Písmeno O představuje opportunities, tedy příležitosti a poslední písmeno T znamená threats, ohrožení podniku. Přehlednější složení zkratky SWOT nabízí tabulka 2-2. [24]

Samotné zpracování této analýzy je po formální stránce jednoduché, ale po obsahové nikoliv. Je vyžadováno důkladně se zamyslet nad jednotlivými položkami SWOT analýzy a přesně identifikovat zmíněné pojmy. Jinak tato analýza ztrácí svůj význam. Sepíší se tedy body podle jednotlivých položek a následně se vyhodnotí. Mezi slabými stránkami se určitě objeví fakt, že se jedná o nově vzniklou firmu a mezi výčtem hrozeb bude uvedena konkurence či konkurenční boj.

Výsledkem nebo výstupem této analýzy by mělo být chování společnosti, které povede k maximalizaci svých silných stránek a příležitostí, a naopak k minimalizaci svých slabých stránek a hrozeb. SWOT analýza je velmi univerzální, proto má v praxi široké uplatnění a je často používána. [24]

Tab. 2-2 SWOT analýza

STRENGTHS (silné stránky)	WEAKNESSES (slabé stránky)
OPPORTUNITIES (příležitosti)	THREATS (ohrožení)

Zdroj: vlastní zpracování

2.4.8 Finanční prostředky

Finančním prostředkům by se měla věnovat patřičná pozornost, protože jsou obzvlášť důležité a podstatné. Podnikatel by si měl ujasnit, jaký bude jeho hlavní zdroj financování, z jaké části bude využívat vlastní kapitál (tj. to, co si sám našetřil), co bude financovat z externích zdrojů. Za externí zdroje financování můžeme považovat různé podnikatelské úvěry, leasingy na zařízení, dotace z veřejných zdrojů (např. ze státního rozpočtu, z rozpočtu obcí nebo krajů, z účelových fondů) apod. Když bude podnikatel žádat banku o úvěr, musí mít předem připravený rozpočet a objasnit bance, na co získané peněžní prostředky použije. Někdy je bankou vyžadována záruka pro případ, že by podnik nebyl schopen dostát svým závazkům vůči bance. Může se ručit aktivy podniku nebo soukromým majetkem podnikatele. Obecně je známo, že malé a střední podniky mají v otázce financování užší výběr. Často využívají tzv. samofinancování. [1]

Je vhodné sestavit si detailní měsíční přehled očekávaných nákladů a z něj odvodit nutnou výši výnosů, aby se podnikatelská činnost nenacházela ve ztrátě. Dá se očekávat, že v prvních měsících firma hned nebude generovat zisk, ale je žádoucí, aby alespoň pokryla vynaložené náklady. Do očekávaných nákladů lze zařadit: energie (voda, elektrická energie, plyn), nájemné, mzdy pracovníků, marketingové náklady (letáky, vizitky, prezentace firmy), sociální a zdravotní pojištění (placené jak za zaměstnance, tak i za podnikatele), materiál, náradí, dopravu atd. Záleží na individuálním podnikateli, jaké bude mít konkrétní náklady. Když už je podnikatel schopen odvodit potřebné výnosy, může vypočítat cenu 1 ks výrobku nebo cenu 1 hod služby. Výsledkem této malé finanční analýzy by mělo být podnikatelské určení: každý měsíc je potřeba vyrobit nebo prodat minimálně x kusů výrobků či služeb, aby nebylo dosahováno ztráty. Pokud je očekáván i zisk, počet vyrobených nebo prodaných kusů výrobků či poskytnutých hodin služeb se musí zvýšit minimálně na tuto hodnotu.

2.4.9 Cíle podniku

Obecně jsou známy tři hlavní finanční cíle, kterých by se podnik měl snažit dosahovat. Nejdůležitější cíl, který má dlouhodobý charakter, je maximalizace tržní hodnoty podniku. Tento cíl by měl být prioritou. Druhým velice důležitým cílem střednědobého charakteru je maximalizace zisku. A třetím nejdůležitějším cílem je zajištění platební schopnosti podniku. Tento cíl je zařazen do kategorie krátkodobých cílů. Výše zmíněné cíle jsou opravdu základní a všechny podniky by se jimi měly řídit. [1]

Ostatní cíle jsou subjektivní a záleží na konkrétním podnikateli, jaké další si zvolí. Dalo by se ale shrnout, že podniky si nevystačí pouze s primárními cíli, měly by brát na zřetel i cíle druhotné. Mezi druhotné cíle můžeme zařadit např. inovace, zajištění uspokojivého pracovního prostředí pro zaměstnance, nezapomínat na mzdovou politiku a s tím související benefity, chovat se v souladu s ochranou životního prostředí, správně vyměřovat daň a řádně ji odvádět apod.

Pro jednodušší a zároveň efektivní definování cílů existuje tzv. metodika SMART. Tato metodika uvádí konkrétní vlastnosti, které by měl každý cíl mít. Její název, obdobně jako u analýzy SWOT, je složen z počátečních písmen jednotlivých vlastností cílů v anglickém překladu. Písmeno S říká, že cíl by měl být specifický. Písmeno M zdůrazňuje jeho měřitelnost. Písmeno A vyjadřuje dosažitelnost. Písmeno R upozorňuje na jeho relevantnost. Poslední písmeno zkratky SMART je T, které říká, že cíl musí být časově ohraničený. Přehledně je tento název rozložen v tabulce 2-3. [9, 22]

Tab. 2-3 Metodika SMART

S	specific	specifický
M	measurable	měřitelný
A	attainable	dosažitelný
R	relevant	relevantní
T	timely	časově ohraničený

Zdroj: vlastní zpracování

Metodika SMART klade důraz na to, že každý cíl, který je zvolen, musí být velice specificky, přesně definován. Nesmí být obecný. Musí být změřitelný, tedy schopen určit konkrétní hodnotu, které má být dosaženo. Podnikatelé musí být realisté při určování cílů a zvolit takový cíl, kterého jsou schopni dosáhnout. Nutné je také uvést časový horizont realizace těchto cílů.

2.5. Návod, jak založit živnost

V dosavadní části bakalářské práce bylo cílem uvést obecné charakteristiky pojmů podnikání, podnikatel, právní forma podnikání a živnost. V této podkapitole bude vysvětlen detailní postup, jak získat již zmiňované živnostenské oprávnění a tím si založit živnost.

2.5.1 Výběr vhodného druhu živnosti

Nejprve je nutné zvážit, jaký druh živnosti (nabízí se volná, řemeslná, vázaná) bude vykonáván a zjistit, zda jsou splněny požadované podmínky dané živnosti (všeobecné a zvláštní podmínky pro udělení živnosti). Pro správné určení již zmiňovaných podmínek je doporučováno nahlédnout do živnostenského zákona.

2.5.2 Jednotný registrační formulář

Pokud je vybrána konkrétní živnost, stačí pouze navštívit živnostenský úřad. Na webových stránkách Veřejné správy jsou dostupné seznamy všech živnostenských úřadů, které se nacházejí na území České republiky. Ke zřízení živnosti postačí vyplnění tzv. Jednotného registračního formuláře (dále jen „JRF“). Nemusí být předvyplněný. Vše na místě, v elektronické podobě, vyplní pracovníce živnostenského úřadu. Je nutné zaplatit správní poplatek ve výši 1 000 Kč. Výpis z živnostenského rejstříku je adresátovi doručen zpravidla do jednoho pracovního týdne. Zároveň je vygenerován unikátní osmimístní kód, tzv. identifikační číslo, které bývá nazýváno IČ nebo IČO. [23]

2.5.3 Registrace k dani z příjmů fyzických osob

Vyplněním JRF dochází k automatickému přihlášení na finanční úřad, konkrétně k platbě daně z příjmů fyzické osoby. Ohlášením živnosti je také uděleno jedinečné, tzv. daňové identifikační číslo (dále jen „DIČ“), které se skládá z písmen a číslic. Písmena představují kód země (CZ) a číslice rodné číslo podnikatele. DIČ je používáno pro komunikaci s finančním úřadem, přesněji se správcem daně. Uvádí se např. jako variabilní symbol při platbě daně z příjmů fyzických osob. [23]

2.5.4 Registrace k pojistnému na zdravotní a sociální pojištění

Vyplněním JRF dochází také k automatické registraci k platbě zdravotního pojištění (dále jen „ZP“) a sociálního pojištění (dále jen „SP“) u příslušné zdravotní pojišťovny a Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“). Výše zmíněné instituce obeznámí nového plátce pojistného dopisem, ve kterém jsou podrobně uvedeny všechny důležité informace týkající se platby ZP a SP.

Obecně lze říct, že osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“), platí pojistné jak na ZP, tak i na SP formou záloh a doplatku. Sazba pojistného pro ZP je stanovena na 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období. Rozhodným obdobím se rozumí kalendářní rok. Vyměřovací základ je určen jako 50 % z výnosů plynoucích OSVČ z podnikání snížených o daňově uznatelné náklady. Sazba pojistného pro SP je 29,2 % z vyměřovacího základu za rozhodné období. Rozhodné období i vyměřovací základ je stejný jako u zdravotního pojištění. [20, 21]

Pojistné na sociální zabezpečení se skládá z pojistného na

- důchodové zabezpečení 28 %,
- státní politiku zaměstnanosti 1,2 %,
- nemocenské pojištění 2,3 %.

Účast na nemocenském pojištění je pro OSVČ dobrovolná. Jsou z něj hrazeny nemocenské dávky, peněžitá pomoc v mateřství (známá spíše jako „mateřská“), ošetrovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství. Sazba nemocenského pojištění činí 2,3 %, minimální měsíční záloha je stanovena na 115 Kč. V České republice OSVČ první rok podnikání odvádí zálohy v minimální výši jak pro ZP, tak i pro SP. Přehled sazeb, minimálních záloh a splatnosti SP a ZP pro rok 2016 přináší tabulka 2-4. [14]

Tab. 2-4 Přehled sazeb, minimálních záloh a splatnosti ZP a SP

Druh pojistného	Pojistné za měsíc roku 2016	Sazba pojistného	Minimální výše záloh	Splatnost pojistného
ZP	leden	13,5 %	1 823 Kč	od 1. do 8. února 2016
SP	leden	29,2 %	1 972 Kč	od 1. do 20. února 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Na samotném vyřízení živnosti není nic složitého. Postačí jedna návštěva na místně příslušném živnostenském úřadě. Toto zvládne opravdu každý, kdo se alespoň zlehka orientuje v podnikatelské sféře. O něco málo složitější může být vyhledání všeobecných a zvláštních podmínek udělení živnosti. Když ale člověk ví, kam nahlédnout, ani to není obtížné. Pokud si s tím potencionální OSVČ neví rady, určitě mu pracovníce živnostenského úřadu poradí. Velkým ulehčením pro začínající podnikatele je, že živnostenský úřad živnostníka automaticky přihlásí na finanční úřad, zdravotní pojišťovnu a OSSZ. Ušetří mu tím spoustu vyřizování, času a možná i stresu.

3. Charakteristika daně z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti

Pojem daň lze definovat jako pravidelnou a zákonem stanovenou (tj. povinnou) platbu do veřejného rozpočtu, kterou nelze po státu požadovat zpět. Veřejným rozpočtem může být např. státní rozpočet nebo rozpočet obcí. Daň nese i další vlastnosti. Je neúčelová, tzn. plátce nemůže ovlivnit, na co bude vybraná daň využita. Zároveň je i neekvivalentní - plátce daně nemá nárok na adekvátní protihodnotu za již zaplacenou daň. Hlavní úlohou daně je snaha o získání finančních prostředků pro veřejný rozpočet. [11]

„Předmětem daňové politiky je uplatňování daňových zásad a opatření tak, aby daně sloužily k prosazování ekonomických, sociálních a politických cílů státu“, jak konstatuje Anna Schultzová (2007, s. 11).

Obecně je za daňový subjekt považována osoba, která je dle zákona povinna odvádět nebo platit daň. Z toho vyplývá nutnost vysvětlit rozdílnost mezi pojmy poplatník a plátce daně. Rozdíl mezi těmito pojmy je zcela zásadní. Za poplatníka je považována osoba, jejíž majetek nebo úkony jsou přímo podrobeny dani. Oproti tomu plátce je osoba, která pod vlastní majetkovou odpovědností odvádí daň sraženou nebo vybranou od poplatníků. [11]

Typickým příkladem rozdílu poplatník x plátce je pracovněprávní vztah: zaměstnanec – zaměstnavatel. V tomto případě je poplatníkem zaměstnanec, kterému se z jeho mzdy strhává daň. Plátcem je zaměstnavatel, který odvádí sraženou daň ze mzdy od svého zaměstnance. Jako další příklad lze uvést pouhé nakupování v jakémkoli obchodě. Při nákupu zboží obdrží zákazník účtenku, na které je uvedena cena celkem i hodnota daně z přidané hodnoty („dále jen DPH“). Zákazník, tedy poplatník, zaplatí cenu celkem a prodejce, tedy plátce, za zákazníka odvede DPH.

Aby byla správně stanovena výsledná daň, musí být znám základ daně („dále jen ZD“) a sazba daně. Základ daně bývá vyjádřen v korunách českých. Na konci zdaňovacího období¹ se ZD upravuje o tzv. odečitatelné položky od základu daně a nezdanitelné části základu daně. Sazba daně je určitý algoritmus, pomocí kterého se ze ZD stanoví výsledná daňová povinnost. [11]

¹ Zdaňovacím obdobím se rozumí určitý časový interval, za který je daň vyměřena. Jedná se např. o kalendářní měsíc či rok.

Matematické vyjádření stanovení výsledné daňové povinnosti je následující:

$$\text{Výsledná daňová povinnost} = \text{základ daně} \times \text{sazba daně} \quad (3.1)$$

Správu daně obstarávají jednotliví správci daně. Ve většině případů se jedná o zaměstnance finančního úřadu nebo to také mohou být i zaměstnanci celního úřadu. Celní úřad je v tomto ohledu méně známý, ale zabývá se důležitou správou spotřebních a energetických daní. Finanční úřad má v České republice 14 územních pracovišť plus jednu specializovanou pobočku, která má sídlo v Praze. Tato pobočka má na starost správu daní různých finančních institucí a velkých daňových subjektů. Každý daňový subjekt má předem určeného svého správce daně, který zpracovává jeho daňové přiznání. Určení správce daně se řídí dle tzv. místní příslušnosti. Místní příslušnost fyzické osoby je dána místem jejího trvalého bydliště. [3, 11]

3.1 Daňový systém České republiky

Daňový systém České republiky představuje souhrn všech daní, které jsou v České republice zavedeny a vybírány. V roce 1992 vznikl Zákon o soustavě daní, ze kterého se vytvořily daňové systémy České a Slovenské republiky. Za uplynulých 24 let prošel značným vývojem. Jeho konkrétní vývoj je zřetelně vidět v tabulce 3-1.

Tab. 3-1 Vývoj daňového systému České republiky v čase

1993	2013	2014
DPH	DPH	DPH
daň z minerálních olejů	daň z minerálních olejů	daň z minerálních olejů
daň z lihu	daň z lihu	daň z lihu
daň z piva	daň z piva	daň z piva
daň z vína a meziproductů	daň z vína a meziproductů	daň z vína a meziproductů
daň z tabákových výrobků	daň z tabákových výrobků	daň z tabákových výrobků
	daň ze zemního plynu	daň ze zemního plynu
	daň z elektřiny	daň z elektřiny
	daň z pevných paliv	daň z pevných paliv
daň z příjmů	daň z příjmů	daň z příjmů
daň z nemovitostí	daň z nemovitostí	daň z nemovitých věcí
daň silniční	daň silniční	daň silniční
daň dědická	daň dědická	
daň darovací	daň darovací	
daň z převodu nemovitostí	daň z převodu nemovitostí	daň z nabytí nemovitých věcí
daň k ochraně životního prostředí		

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 1993 měl daňový systém České republiky 13 různých daní. Daň k ochraně životního prostředí byla jeho součástí, ale nikdy nedošlo k její praktické aplikaci. V roce 2013 se počet daní zvýšil o tři (přibyla daň ze zemního plynu, elektřiny a pevných paliv). Nejrozsáhlejší změny jsou k vidění v roce 2014. Některé daně ubyly, přesněji došlo k jejich sloučení, a objevila se i změna terminologie. Daně dědická a darovací již neexistují, jsou součástí daně z příjmů. Daň z nemovitostí se přejmenovala na daň z nemovitých věcí a daň z převodu nemovitostí je dnes nazývána daň z nabytí nemovitých věcí.

Je zajímavé, že v průběhu 24 let nedošlo ke změně terminologie u DPH, daně z příjmů a daně silniční. Novinkou účinnou od roku 2016 je zavedení nové spotřební daně nazývané Daň ze surového tabáku.

Daňový systém by měl být jednoduchý, jednoznačný a spravedlivý. Jednoduchý proto, aby byl poplatník schopen sám daň orientačně vypočítat a mohl s ní tak dopředu počítat a nebyl při finálním stanovení daně zaskočen. Zároveň daňový systém musí být jednoznačný a spravedlivý, tzn. mít přesně nastavená pravidla vztahující se na všechny. Každý poplatník by měl platit daň podle stejné předem určené sazby daně. Přehledné členění aktuálního daňového systému České republiky zobrazuje tabulka 3-2. Je z ní zřejmé, že daňový systém rozděluje daně do dvou hlavních kategorií: přímé daně a nepřímé daně. [11]

Tab. 3-2 Aktuální daňový systém České republiky

PŘÍMÉ DANĚ		NEPŘÍMÉ DANĚ	
Důchodové	Majetkové	Univerzální	Selektivní
Daň z příjmů fyzické osoby	Silniční daň	Daň z přidané hodnoty (DPH)	Spotřební daně <ul style="list-style-type: none"> - Daň z minerálních olejů - Daň z lihu - Daň z piva - Daň z vína a meziproductů - Daň z tabákových výrobků - Daň ze surového tabáku
	Daň z nemovitých věcí		Energetické daně <ul style="list-style-type: none"> - Daň ze zemního plynu - Daň z pevných paliv - Daň z elektřiny
Daň z příjmů právnické osoby	Daň z nabytí nemovitých věcí		

Zdroj: vlastní zpracování

Přímé daně jsou charakteristické tím, že poplatník a plátcé daně jsou jedna a tatáž osoba. Z toho vyplývá, že konkrétní fyzická nebo právnická osoba si sama vyměří daň a následně ji i odvede. Přímé daně jsou členěny na dvě podskupiny: důchodové daně a majetkové daně. Důchodové daně se týkají příjmů osoby povinné k dani a spadají do nich asi nejznámější daně, kterými jsou:

- daň z příjmů fyzických osob,
- daň z příjmů právnických osob.

Majetkové daně postihují nemovité věci (pozemky, stavby a jednotky) a motorová vozidla osob povinných k dani. Jsou rozsáhlejší než důchodové daně a dají se rozdělit do tří skupin:

- pravidelná daň (daň z nemovitých věcí),
- jednorázová zdanění (daň z nabytí nemovitých věcí),
- speciální daň (daň silniční).

Již zmiňovaná silniční daň je placena, pokud podnikatel ke své podnikatelské činnosti využívá motorová vozidla, která jsou zaregistrovaná a používána v České republice. Daň z nemovitých věcí odvádějí občané, kteří jsou vlastníky pozemků, staveb nebo jednotek nacházejících se na území České republiky. Daň z nabytí nemovitých věcí se zabývá úplatným nabytím vlastnického práva k pozemkům, stavbám nebo jednotkám, které leží na území České republiky. [11]

Nepřímé daně jsou naopak charakteristické tím, že poplatník a plátcé nejsou jednou osobou. Typickým příkladem je DPH, která se nachází v sekci univerzálních nepřímých daní. Do nepřímých daní také patří méně známé daně selektivní, konkrétně daně spotřební a energetické. Do spotřebních daní se řadí daň z lihu, piva, minerálních olejů, vína a meziproductů, tabákových výrobků a ze surového tabáku. Energetické daně se týkají zemního plynu, pevných paliv a elektřiny (viz tabulka 3-2).

3.2 Charakteristika daně z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob patří k nejstarším daním v České republice. Existuje od jejího samotného vzniku. Jak už z názvu vyplývá, zabývá se zdaněním příjmů, které plynou fyzickým osobám jak ze zaměstnání nebo provozování samostatné výdělečné činnosti, tak i z vlastnictví kapitálového majetku, nájmu nebo ostatních příjmů. Tato bakalářská práce se bude dále zabývat pouze příjmy ze samostatné činnosti.

Konstrukce této daně je velice obtížná, neboť má za úkol zohlednit sociální postavení či úroveň jednotlivých osob povinných k této dani. Na straně jedné umožňuje využití

různých slev, odečitatelných položek od základu daně nebo nezdanitelných částí základu daně, ale na straně druhé zahrnuje také i solidární zvýšení daně.

3.2.1 Předmět daně z příjmů fyzických osob

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou veškeré zdanitelné příjmy. Tyto příjmy mohou být peněžní, nepeněžní a dokonce i dosažené směnou. Peněžním příjmem je hrubá mzda, odměna a zisk. K určení nepeněžního příjmu je nutné provést ocenění, tj. přepočet na finanční hodnotu. Nepeněžním příjmem může být např. zaměstnanecký benefit v podobě zvýhodněného nákupu zboží v prodejně, ve které zaměstnanec pracuje nebo používání služebního vozidla k soukromým účelům. [3]

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů („dále jen zákon o daních z příjmů“) stanovuje předmětem daně z příjmů fyzických osob tyto příjmy:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6),
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- příjmy z nájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10). [19]

Paragraf číslo šest definuje příjmy, které poplatníkovi plynou z pracovněprávního vztahu a funkčních požitků. Funkčními požitky se rozumí plat nebo odměna za výkon funkce např. v orgánech obcí nebo státu. Spadají zde i příjmy za práci člena v družstvu, společníka ve společnosti s ručením omezeným nebo komanditisty v komanditní společnosti. Paragraf sedmý je podrobně probrán v kapitole 3.3.

Paragraf osmý se týká příjmů generovaných v podobě podílů na zisku obchodních společností nebo tichého společníka, úroků z poskytnutých úvěrů nebo zápůjček, výnosů z držby směnek apod. Paragraf devátý řeší příjmy z nájmu movitých a nemovitých věcí. Za ostatní příjem je např. považována výhra v loterii, zdědění práv průmyslového vlastnictví, příjem z příležitostné činnosti, přijaté výživné a důchody, bezúplatný příjem, ceny z veřejných a sportovních soutěží apod. [19]

3.2.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů fyzických osob

Jak už bylo výše zmíněno, předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou pouze zdanitelné příjmy. Z toho vyplývá, že ne každý z příjmů bezpodmínečně podléhá dani.

Předmětem daně z příjmů fyzických osob nejsou: příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů, příjmy získané restitucí majetku, úvěry nebo zápůjčky (existuje zde ale výjimka, viz zákon o dani z příjmů § 3 odst. 4 b), příjmy z rozšíření nebo vypořádání společného jmění manželů, příjem z vypořádání spoluvlastnictví. [19]

Dále předmětem daně z příjmů není příjem z činnosti tzv. au-pair (osoba vypomáhající s domácími pracemi a hlídáním dětí v zahraničí), pokud získané peněžní prostředky používá k uspokojení svých základních lidských a sociálních potřeb. Plný soupis těchto příjmů se nachází v zákoně o daních z příjmů. Konkrétně je této problematice věnován § 3 odst. 4. [19]

3.2.3 Osvobození od daně

Dalo by se říct, že příjmy můžeme rozdělit do tří skupin. První skupinu tvoří příjmy, které jsou předmětem daně. Do druhé skupiny spadají příjmy, které naopak nejsou předmětem daně. Třetí skupina je velmi specifická. Patří do ní příjmy, které jsou předmětem daně, ale zároveň jsou od ní osvobozeny, pokud dojde ke splnění určitých podmínek. Příjmů osvobozených od daně z příjmů fyzických osob je celá řada. Proto jsou zde níže vybrány ty nejznámější či nejpoužívanější. Celý výčet těchto osvobození se nachází v § 4 zákona o dani z příjmů.

Typickým osvobozením je příjem z prodeje rodinného domu, pokud v něm prodávající trvale bydlel alespoň dva roky před prodejem nebo pokud peníze získané prodejem této nemovitosti použije k uspokojení své bytové potřeby. [19]

Dále je osvobozen příjem z nemocenského nebo důchodového pojištění, příjem plynoucí v podobě sociální dávky, dávky pro osobu se zdravotním postižením, stipendia ze státního rozpočtu, bezúplatný příjem z dědictví. Osvobozen je i příjem z prodeje hmotné movité věci. Zde je ale výjimka. Toto osvobození se netýká prodeje motorového vozidla, pokud neuběhl rok mezi koupí motorového vozidla a jeho prodejem. K této výjimce se přistoupilo kvůli stále narůstajícímu počtu překupníků aut. [19]

3.2.4 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob

Za poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou považovány všechny fyzické osoby se zdanitelnými příjmy, které jsou buď daňovými rezidenty, nebo daňovými nerezidenty České republiky.

O daňového rezidenta se jedná, pokud má daná osoba na území České republiky bydliště nebo se v ní obvykle zdržuje. Aby mohlo dojít k tvrzení, že se osoba obvykle zdržuje na území České republiky, musí zde pobývat alespoň sto osmdesát tři dnů v daném kalendářním roce. Nemusí se jednat o souvislý pobyt, může být i přerušován. Daňová povinnost této osoby se pak vztahuje jak na příjmy, které ji plynou v České republice, tak i na příjmy plynoucí ze zahraničí. Rezidentova daňová povinnost je pak neomezená. [6]

Pokud osoba neodpovídá definici daňového rezidenta, tj. nemá v České republice bydliště a ani se zde nezdržuje a má daňovou povinnost vztahující se pouze na příjmy plynoucí z území České republiky, je daňovým nerezidentem. Daňový nerezident má tudíž omezenou daňovou povinnost.

Poplatník, který se v České republice zdržuje za účelem studia nebo léčby, je považován za daňového nerezidenta. Při určování, zda se jedná o daňového rezidenta nebo nerezidenta, je důležité vycházet ze znění mezinárodních smluv, aby nedošlo ke dvojímu zdanění. [6]

3.3 Příjmy ze samostatné činnosti

Příjmy ze samostatné činnosti představují souhrn peněžních i nepeněžních příjmů osob samostatně výdělečně činných, které získaly při výkonu své podnikatelské činnosti. V zákoně o daních z příjmů jim je věnován § 7. Po příjmech ze závislé činnosti jsou druhými nejvýznamnějšími příjmy fyzických osob.

Konkrétně se jedná o tyto příjmy:

- příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- příjem ze živnostenského podnikání,
- příjem z jiného než živnostenského podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,
- podíl na zisku společníka ve veřejné obchodní společnosti a komplementáře v komanditní společnosti,
- příjem z užití práv průmyslového vlastnictví a autorských práv,

- příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku²,
- příjem z výkonu nezávislého podnikání. [19]

Příjmy ze živnostenského podnikání vznikají osobám, které provozují svou podnikatelskou činnost na základě živnostenského oprávnění. Vykonávají tedy ohlašovací nebo koncesované živnosti. Osoby podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění, tedy dle zvláštních předpisů, jsou např. advokáti, lékaři, daňoví poradci, auditoři, exekutoři aj. V paragrafu sedmém se také daní příjem z podílu na zisku společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře v komanditní společnosti.[5, 19]

Do sekce práv průmyslového vlastnictví a autorských práv patří příjmy plynoucí z vlastnictví licencí na patenty, průmyslových vzorů, také autorské honoráře za umělecká či literární díla. Nezávislé povolání vykonávají např. profesionální sportovci nebo umělci. [11]

3.4 Výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů

Osoba samostatně výdělečně činná má ze zákona nárok příjmy získané ze své podnikatelské činnosti snížit o hodnotu výdajů, které byly vynaloženy na jejich dosažení, zajištění a udržení. Výdaje mohou být uplatňovány buď ve skutečné výši, nebo paušálem.

Pokud chce OSVČ výdaje uplatňovat podle skutečné výše, musí vést účetnictví nebo daňovou evidenci. Pokud se rozhodne pro administrativně méně náročnou variantu, tedy paušál, uplatňuje si výdaje v podobě určitého procenta z dosažených příjmů. Podnikatel se může rozhodnout i pro variantu daně stanovenou paušální částkou. Musel by ale splnit určité podmínky. V tomto případě by podnikatel s pomocí správce daně na základě svých uvedených předpokládaných příjmů stanovoval hodnotu výdajů.

OSVČ se klidně může rozhodnout změnit způsob uplatňování výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Poté je ale velice důležité dbát na přesné upravení základu daně, aby byla správně stanovena výsledná daňová povinnost. V některých případech je nutné určité položky rozvahy dodat. Všechny výše zmíněné možnosti budou podrobněji probrány v následujících kapitolách.

² Obecně lze o obchodním majetku říci, že je to majetek patřící podnikateli a sloužící k jeho podnikání. Konkrétně pro účely daně z příjmů fyzických osob je obchodní majetek definován jako majetek poplatníka, který je uveden v daňové evidenci nebo je o něm účtováno. [3]

3.4.1 Účetnictví

Účetnictví pomocí peněžního vyjádření uceleně a komplexně informuje o hospodářské činnosti podniku. Získaná data slouží ve většině případů hlavně pro externí uživatele např. banky, dodavatele, investory atd. OSVČ je buď povinna vést účetnictví, nebo jej využívá dobrovolně. Pokud se tak ale rozhodne, musí ho vést minimálně následujících pět let. Mezi osoby, které jej musí vést povinně, patří např. fyzické osoby, které jsou zapsány v obchodním rejstříku nebo fyzické osoby, které přesáhly ze své podnikatelské činnosti roční obrát³ 25 000 000 Kč. Pokud podnikatel v roce 2015 překročí obrát 25 000 000 Kč, od 1. 1. 2016 se stává účetní jednotkou. Od 1. 1. 2017 musí povinně začít vést účetnictví. [3, 4]

Fyzická osoba, která vede účetnictví je nazývána účetní jednotkou („dále jen ÚJ“). Předmětem účetnictví jsou aktiva a pasiva podniku. V účetnictví je zachycován jejich stav a pohyb. Dále se účtuje o nákladech, výnosech a výsledku hospodaření, který je získán rozdílem mezi výnosy a náklady. Účetnictví, také nazýváno podvojně účetnictví má plný nebo zjednodušený rozsah. Většina ÚJ vede účetnictví v plném rozsahu. Mezi jednotky, které vedou účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, patří např. církve a náboženské společnosti, honební společenstva, společnosti vlastníků atd. [18]

Podkladem pro všechny účetní operace jsou účetní doklady. Bez nich nelze zpracovávat účetnictví. Účetními doklady jsou: faktura vydaná, faktura přijatá, příjmový pokladní doklad, výdajový pokladní doklad, výpis z bankovního účtu, výdejka, příjemka. Účetní doklady se dají rozdělit na interní a externí. Do interních dokladů spadají takové doklady, které vyplývají z vnitřní činnosti ÚJ, tj. příjemky a výdejky. Za externí doklady jsou považovány doklady, které vznikají ÚJ při styku s vnějším prostředím, tj. zbytek výše uvedených dokladů.

Veškeré účetní případy jsou zaznamenány v účetních knihách. Existují čtyři účetní knihy: hlavní kniha, účetní deník, kniha analytických účtů a kniha podrozvahových účtů. V hlavní knize jsou zaznamenávány účetní zápisy systematicky, tzn. dle věcného hlediska. V deníku jsou účetní zápisy seřazeny chronologicky, tzn. dle časového hlediska. [4]

³ Obrát lze definovat jako souhrn úplat bez daně, včetně dotace k ceně, které poplatníkovi náleží za uskutečnění plnění, s místem plnění v tuzemsku, jedná-li se o úplaty za zdanitelné plnění, plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně nebo plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně. [15]

ÚJ je povinná vyhotovit si účtový rozvrh, který vychází ze směrné účtové osnovy. Ve směrné účtové osnově lze nalézt označení účtových tříd, skupin i syntetických účtů. Není dán konkrétní obsah účtového rozvrhu, neboť ne všechny ÚJ používají vždy stejné účty. Účet, který je pro jednu ÚJ důležitý, pro druhou může být zcela nepotřebný. Účtový rozvrh je možné v průběhu roku doplňovat. Ostatní informace týkající se účetnictví se dají dohledat v zákoně č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, dále ve vyhlášce č. 500 z roku 2002, kterou se provádějí některá ustanovení výše zmíněného zákona pro ÚJ, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví a v Českých účetních standardech pro podnikatele.

Na konci zdaňovacího období, kterým zpravidla bývá kalendářní rok, se provádí účetní závěrka. Předcházejí jí různé prověrky a kontroly. Je velice důležité zkontrolovat správnost vedení účetnictví a pomocných knih⁴. Doporučuje se zaměřit na ojedinělé účetní operace nebo na takové, které se nedělají často. Zpravidla se kontroluje časové rozlišení, tvoří se rezervy, vyúčtovávají se dohadné položky apod.

Provádí se také inventarizace majetku a závazků. Lze ji uskutečnit čtyři měsíce před a dva měsíce po rozvahovém dni (za rozvahový den je považován den, ke kterému se sestavuje rozvaha). Je nutné zjistit, zda skutečný stav odpovídá údajům, které jsou zachyceny v účetnictví. Samotná inventura majetku je fyzická, neboť lze vizuálně potvrdit jeho existenci. Oproti tomu inventura závazků se dělá s pomocí dokladů, jedná se tedy o inventuru dokladovou. Při inventarizaci mohou vzniknout tzv. inventarizační rozdíly, kterými jsou manko nebo přebytek. [4]

Účetní závěrka se skládá z několika finančních výkazů, konkrétně z Rozvahy, Výkazu zisku a ztráty a Přílohy. Rozvaha je stavový výkaz, který vypovídá o stavu aktiv a pasiv k určitému dni (nejčastěji k 31. 12. daného roku). Aktiva reprezentují majetek podniku a pasiva zdroje jeho krytí. Principem rozvahy je bilanční pravidlo, které říká, že aktiva se rovnají pasivům. Aktiva jsou členěna na stálá a oběžná. Pasiva rozděluje finanční zdroje na vlastní a cizí, konkrétně na vlastní a cizí kapitál. Všechny rozvahové položky jsou rozepsány do brutto, korekce a netto hodnot⁵.

Výkaz zisku a ztráty („dále jen VZZ“) je na rozdíl od rozvahy tokový výkaz zachycující výnosy a náklady. Již zmíněné výnosy a náklady jsou tříděny do tří skupin: provozní, finanční a mimořádná činnost. Dokáže jednoduše určit, zda podnik dosahuje zisku

⁴ Mezi pomocné knihy patří např. Kniha pohledávek, Kniha závazků, Inventurní karta majetku atd.

⁵ Korekcemi se rozumí oprávky nebo opravné položky. Hodnota netto je získána rozdílem brutto – korekce.

nebo ztráty. Cílem firmy by tedy mělo být dosahování kladných hodnot, tzn. stavu, kdy výnosy převyšují náklady, a firma se tudíž nenachází ve ztrátě.

VZZ je propojen s rozvahou. Jeho konečný stav je zachycen v rozvaze do položky Výsledek hospodaření běžného účetního období. Příloha vysvětluje a doplňuje informace, jež jsou součástí účetní závěrky. Také komentuje podstatná data. K účetní závěrce může být přiložen Přehled o peněžních tocích a Přehled o změnách vlastního kapitálu. V určitých případech jsou tyto výkazy povinnou součástí účetní závěrky.⁶

Přehled o peněžních tocích bývá nazýván Cash flow. Jako VZZ je tokový výkaz. Zachycuje příjmy a výdaje firmy v okamžiku jejich skutečného přijetí nebo vydání. Také člení položky do tří částí: provozní, investiční a finanční činnost. Cash flow představuje peněžní toky, které mohou být kladné a záporné. Optimální situací je, když jsou peněžní toky kladné, tj. příjmy převažují nad výdaji. Na základě peněžních toků často dochází k rozhodování např. o investicích. Výsledná hodnota cash flow je zachycena v rozvaze, přesně v položce Krátkodobý finanční majetek.

Přehled o změnách vlastního kapitálu informuje o změně jednotlivých položek vlastního kapitálu mezi dvěma rozvahovými dny. Za změny je považováno snížení nebo zvýšení. Sestavuje se za běžné a minulé účetní období.

Pokud podnikatel vede účetnictví, základem daně je upravený výsledek hospodaření. Výsledek hospodaření („dále jen VH“) je dán rozdílem mezi sumou výnosů a sumou nákladů. Následně je potřeba provést úpravu VH na základ daně. Princip je takový, že se k VH přičítají daňově neuznatelné náklady a naopak odečítají daňově neuznatelné výnosy. Za daňově neuznatelné náklady jsou považovány: náklady na reprezentaci, ostatní pokuty a penále, sociální a zdravotní pojištění podnikatele, ostatní rezervy, daň z příjmů apod. Co se týká odpisů majetku, tak je uznatelná pouze výše daňových odpisů.

3.4.2 Daňová evidence

„Daňovou evidencí se pro účely daní z příjmů rozumí evidence pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů“, jak říká zákon o dani z příjmů. Daňovou evidenci („dále jen DE“) může vést fyzická osoba, která podniká dle živnostenského zákona nebo dle zvláštních předpisů. Pokud se poplatník rozhodne k vedení DE, uplatňuje své výdaje ve skutečné výši a zároveň může vlastnit obchodní majetek.

⁶ Přehled o peněžních tocích a Přehled o změnách vlastního kapitálu povinně tvoří obchodí společnosti, pokud nejsou mikro nebo malou účetní jednotkou.

Daňová evidence pracuje s příjmy a výdaji. Obě tyto položky člení na daňově uznatelné (daňové) a daňově neuznatelné (nedaňové). Jejím principem je oddělené vedení příjmů a výdajů v peněžním deníku od evidence majetku a dluhu v pomocných knihách. Formu nemá závazně danou, záleží tedy jen na podnikateli, pro jakou se rozhodne. DE není účetnictvím. Z toho vyplývá, že fyzická osoba vedoucí DE, není účetní jednotkou, tudíž se neřídí zákonem o účetnictví, nýbrž zákonem o dani z příjmů. [2]

Žádný předpis poplatníkovi nenařizuje povinné vedení DE. Rovněž neexistuje nějaký omezující interval jejího minimálního praktikování, jak tomu je u účetnictví. Uživatelé DE pracují se stejnými doklady jako účetní jednotky. V častých případech si podnikatel vede sám DE. Další variantou je zpracovávání svým zaměstnancem nebo externím pracovníkem (specializovanou účetní firmou).

Většina podnikatelů nepovažuje za důležité vytvoření tzv. interních směrnic. Jejich vytvořením však lze snadno předejít následným problémům plynoucích z nejasností a nepřesně nastavených pravidel. Interní směrnice, nejčastěji popisným způsobem, určují jak vést samotnou DE, obsahují seznamy pomocných knih, konkretizují způsob číslování dokladů, zabývají se také problematikou oceňování a odepisování majetku, upřesňují postup při inventarizaci apod. [2]

Nejdůležitější knihou DE je peněžní deník. Jsou v něm zachyceny veškeré příjmy a výdaje firmy získané jak v hotovosti, tak i převodem z bankovního účtu. Je veden chronologicky podle data uskutečnění jednotlivých účetních případů. Vše musí být evidováno na základě dokladů. Příjmy a výdaje jsou v peněžním deníku členěny na daňové a nedaňové. Níže uvedené tabulky 3-3 a 3-4 ukazují nejtypičtější příjmy a výdaje daňové, tak i nedaňové.

Tab. 3-3 Přehled daňových a nedaňových příjmů

Příjmy daňové	Příjmy nedaňové
Příjmy z prodeje výrobků, zboží a služeb	Přijaté úvěry a zápůjčky
Příjmy ze záloh od odběratelů	Peněžité vklady podnikatele do firmy
Příjem přeplatku ze silniční daně	Příjem nadměrného odpočtu
Příjem z prodeje obchodního majetku	Příjem podnikatelského přeplatku pojistného na SP a ZP nebo daně z příjmů

Zdroj: vlastní zpracování dle skript Daňová evidence [2]

Tab. 3-4 Přehled daňových a nedaňových výdajů

Výdaje daňové	Výdaje nedaňové
Nákup materiálu a zboží	Osobní spotřeba podnikatele
Mzdové výdaje za zaměstnance	Pojistné na SP a ZP podnikatele
Pohonné hmoty	Dary
Kancelářské potřeby	Splátky úvěrů a zápůjček
Nájemné	Výdaje na reprezentaci
Nákup drobného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	Nákup dlouhodobého hmotného majetku nad 40 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle skript Daňová evidence [2]

Postup na konci zdaňovacího období je obdobný jako v případě vedení účetnictví. Je potřeba provést celkovou kontrolu správnosti, udělat inventarizaci, doplnit všechny pomocné knihy⁷ a následně je uzavřít. Časté jsou tzv. uzávěrkové úpravy příjmů a výdajů daňových. Na konci zdaňovacího období se jejich hodnoty o určité položky zvyšují nebo naopak snižují. Konkrétní uzávěrkové úpravy se uvádějí i do Přílohy č. 1 daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob. [2]

Položky zvyšující výdaje jsou:

- zřizovací výdaje⁸ (pokud nebyly uplatněny na začátku zdaňovacího období),
- nepeněžitě vklady podnikatele do podnikání ve formě materiálu či zboží,
- daňové odpisy dlouhodobého hmotného majetku,
- tvorba zákonných rezerv,
- paušální výdaje na pohonné hmoty⁹,
- zápočet závazku s pohledávkou dle smlouvy o vzájemném zápočtu,
- časové rozlišení splátek leasingu apod. [2]

Položky snižující výdaje jsou:

- darované zásoby materiálu či zboží, pokud již byly zařazeny do výdajů daňových,
- hodnota zásob vložených do jiné společnosti apod. [2]

Položky zvyšující příjmy jsou:

⁷ Nejčastější pomocné knihy jsou: Kniha pohledávek, Kniha závazků, Karta dlouhodobého hmotného majetku, Karta drobného hmotného a nehmotného majetku, Kniha jízd, Kniha cenin, Kniha rezerv, Kniha časového rozlišení, Skladová karta apod.

⁸ Zřizovacími výdaji se rozumí výdaje, které byly vynaloženy v souvislosti se založením podniku, např. kolky, administrativní poplatky apod.

⁹ Paušál na pohonné hmoty lze měsíčně uplatnit ve výši 5 000 Kč. Pokud je automobil používán i pro soukromé účely, tak pouze ve výši 4 000 Kč. Tento paušál je možné využít maximálně na 3 firemní automobily.

- aktivace dlouhodobého hmotného majetku, který byl vytvořen ve vlastní režii,
- zrušení zákonné rezervy z důvodu nerealizování např. oprav,
- rozpuštění zákonné rezervy v případě, že oprava byla provedena ve vlastní režii podniku a v průběhu roku byla zahrnuta do výdajů daňových,
- zápočet pohledávky se závazkem dle smlouvy o vzájemném zápočtu. [2]

Položky snižující příjmy jsou:

- částky, o které byly nesprávně zvýšeny příjmy.

Daňová evidence má pouze dva výkazy či přehledy. Jejich přesná forma není dána. Tyto přehledy jsou sestavovány na základě inventarizace majetku a závazků a dále dat zjištěných při uzavírání knih:

- a) Přehled o majetku a závazcích,
- b) Přehled o příjmech a výdajích.

Je důležité, aby Přehled o majetku a závazcích obsahoval přinejmenším hodnoty dlouhodobého hmotného majetku, peněžních prostředků (jak hotovosti, tak i peněz na bankovních účtech), pohledávek, zásob, popřípadě ostatního majetku firmy a dále dluhy (jak vůči dodavatelům, státním institucím, tak i zaměstnancům).

Přehled o příjmech a výdajích nemusí mít složité členění. Musí ale z něj být zřejmé, které příjmy a výdaje jsou daňové, a které nedaňové. Poté postačí udělat jejich sumarizaci a následně provést rozdíl mezi příjmy a výdaji daňovými, neboť tato položka je považována za základ daně. Pokud firma využila nějaké z výše uvedených položek, tj. položek, které mohou snížit nebo naopak zvýšit hodnotu příjmů a výdajů daňových, musí výsledné sumarizaci příjmů a výdajů daňových předcházet jejich uzávěrková úprava. [2]

3.4.3 Uplatňování výdajů procentem z příjmů

V předešlých dvou kapitolách byly poměrně detailně rozebrány dvě metody uplatňování výdajů ve skutečné výši. V této kapitole je zmíněna forma paušálních výdajů. Legislativně se této možnosti věnuje zákon o dani z příjmů, konkrétně § 7 odst. 7.

Pokud podnikateli nevyhovuje uplatňování výdajů ve skutečné výši, může se rozhodnout pro paušální výdaje. Nelze ale vzájemná kombinace. Pokud se podnikatel rozhodne pro tzv. procentní paušál, měl by vědět, že hodnota paušálních výdajů zahrnuje veškeré výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Nelze nic navíc zahrnout.

Paušální výdaje jsou rozděleny podle jednotlivých činností:

- a) zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství + živnostenské podnikání řemeslné,
- b) živnostenské podnikání s výjimkou řemeslného podnikání,
- c) nájem majetku zařazeného v obchodním majetku,
- d) jiné příjmy ze samostatné činnosti.

První uvedená skupina si může uplatnit výdaje v 80 % výši z příjmů, maximálně však 1 600 000 Kč. Druhá skupina má nastaven nižší paušál, a to ve výši 60 % z příjmů, maximálně 1 200 000 Kč. Třetí skupině byl určen nejnižší paušál, tj. výdaje v hodnotě 30 % z příjmů, nejvýše 600 000 Kč. Poslední skupina může využívat 40 % paušál, přičemž jeho hodnota nesmí přesáhnout 800 000 Kč. [19]

Podnikatel, který si uplatňuje procentní paušál, je povinen vést evidenci svých příjmů (na základě ní se vypočítává hodnota výdajů) a dále evidenci pohledávek. Doporučuje se vytvořit tzv. Knihu vydaných faktur. Pokud je podnikatel plátcem DPH, je nutné vytvořit i evidenci o DPH. [19]

Mnoha podnikatelům je tato forma uplatňování výdajů sympatická z důvodu výrazně menší administrativní zátěže a jednoduchosti. Zvládají tak tuto evidenci vést sami.

Výdajové paušály jsou pro určité skupiny poplatníků relativně štedře nastaveny. I když jsou nyní všechny limitovány, pro většinu podnikatelů jsou i přes tuto skutečnost výhodnější, neboť díky paušálu si mohou někteří poplatníci uplatnit vyšší výdaje, než kterých by skutečně dosáhli, a tím si sníží základ daně a výslednou daňovou povinnost. Také nesmí být opomenuta souvislost na sociální a zdravotní pojištění podnikatele. Dochází tak ke stanovení nižších záloh na tuto pojištění. Na druhou stranu si podnikatelé využívající výdajové paušály nesmějí uplatnit slevu na manželku (manžela) a vyživované dítě.

Všechny paušály nebyly původně limitovány. Do roku 2014 neexistovala horní hranice uplatňování výdajů u zemědělců a živnostníků. Začátkem roku 2015 byly ale zavedeny. Výdajové paušály se zpravidla vyplácí takovým podnikatelům, kteří mají roční příjmy z podnikání do 2 000 000 Kč. Při dosažení vyšších příjmů je nutné vše dobře propočítat a zvážit, zda není výhodnější přistoupit k výdajům uplatňovaným ve skutečné výši. [6]

3.4.4 Daň stanovená paušální částkou

Daň stanovená paušální částkou je pro mnohé podnikatele neznámou variantou placení své daňové povinnosti, nicméně od roku 2001 variantou přípustnou. Jedná se o jakousi zjednodušenou formu zdaňování příjmů. Nemohou ji však uplatňovat všichni poplatníci daně, je omezená jistými podmínkami. [6]

Nejzásadnější podmínkou je nepřekročení 5 000 000 Kč hranice ročních příjmů za tři předcházející zdaňovací období. Podnikatel, který by chtěl platit daň paušální částkou, nesmí mít zaměstnance ani spolupracující osoby (výjimkou je spolupráce s manželem či manželkou), nesmí být společníkem ve společnosti a musí dosahovat pouze příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství nebo ze živnostenského podnikání či jiného podnikání dle zvláštních předpisů, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění. [19]

Pokud podnikatel splňuje výše uvedené podmínky, může správce daně požádat o stanovení daně paušální částkou. Žádost musí být zaslána do 31. ledna běžného zdaňovacího období a musí v ní být uvedena hodnota předpokládaných příjmů. Výčet položek, které jsou zahrnovány do těchto příjmů, jsou podrobně popsány v zákoně o dani z příjmů § 7a odst. 3. Správce daně následně po projednání s poplatníkem do 15. května běžného zdaňovacího období stanoví výši daně. Její minimální hodnota činí 600 Kč. V minimální hodnotě paušální daně je zohledněna sleva na poplatníka i sleva na vyživované dítě. Podnikatel ale nemá nárok na daňový bonus na dítě. [19]

Daň je splatná do 15. prosince běžného zdaňovacího období. Pokud poplatník během roku dosáhne oproti předpokládaným příjmům částky převyšující 15 000 Kč, je povinen podat řádné daňové přiznání. [19]

Podnikateli postačí vést pouze evidenci příjmů, pohledávek, hmotného majetku používaného k výkonu činnosti, a pokud je plátcem DPH, tak i evidenci DPH. Může klidně vést i účetnictví nebo daňovou evidenci, to se ale vylučuje s cílenou zjednodušeností. [19]

Tato varianta byla cíleně vytvořena pro drobné podnikatele, kteří nedosahují ze své podnikatelské činnosti vysokých příjmů. Výhodou je, že za podnikatele daňovou povinnost stanoví správce daně a poplatníkům postačí vedení jednoduchých evidencí.

3.5 Základ daně

Za základ daně je považován rozdíl, o který příjmy (s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně a příjmů od daně osvobozených) převyšují výdaje (náklady). [19]

Pro stanovení základu daně se vychází:

- a) z výsledku hospodaření,
- b) z rozdílů mezi příjmy a výdaji.

Výsledek hospodaření pro určení základu daně využívají poplatníci, kteří vedou účetnictví. Naopak rozdíl mezi příjmy a výdaji používají poplatníci vedoucí daňovou evidenci, uplatňující výdaje procentem z příjmů a ti, kterým daň vypočítá správce daně, tedy daň stanovenou paušální částkou.

3.5.1 Praktický příklad stanovení základu daně u poplatníka vedoucího účetnictví

Podnikatel, jenž vede účetnictví, v roce 2015 dosáhl níže uvedených nákladů a výnosů (viz tabulky 3-5 a 3-6). Zároveň si pořídil hmotný majetek, který začal odepisovat. Daňový odpis tohoto hmotného majetku činí 100 000 Kč.

Tab. 3-5 Náklady vyplývající z účetnictví

Náklady		Částka
501	Spotřeba materiálu	230 000 Kč
502	Spotřeba energie	14 000 Kč
504	Prodané zboží	180 000 Kč
513	Náklady na reprezentaci	15 000 Kč
518	Ostatní služby	3 800 Kč
526.1	Sociální náklady individuálního podnikatele (SP)	31 600 Kč
526.2	Sociální náklady individuálního podnikatele (ZP)	28 200 Kč
544	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	1 300 Kč
545	Ostatní pokuty a penále	7 900 Kč
551	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	80 000 Kč
552	Tvorba a zaúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů	50 000 Kč
554	Tvorba a zaúčtování ostatních rezerv	6 000 Kč
568	Ostatní finanční náklady	1 000 Kč
	Celkem náklady	648 800 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 3-6 Výnosy vyplývající z účetnictví

Výnosy		Částka
602	Tržby z prodeje služeb	670 000 Kč
604	Tržby za zboží	265 000 Kč
	Celkem výnosy	935 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Ke stanovení výsledku hospodaření je potřeba vypočítat rozdíl mezi sumarizovanými náklady a výnosy. Zmiňované sumarizace jsou čitelné z tabulek číslo 3-5 a 3-6.

$$\text{VH} = \text{výnosy} - \text{náklady} \quad (3.2)$$

$$\text{VH} = 935\,000 \text{ Kč} - 648\,800 \text{ Kč} = 286\,200 \text{ Kč}$$

Nyní je ale nutné provést úpravu VH na základ daně. Konkrétně se jedná o přičtení daňově neuznatelných nákladů a odečtení daňových odpisů hmotného majetku. Přehledně je tato úprava zobrazena v tabulce 3-7.

Tab. 3-7 Úprava výsledku hospodaření na základ daně

	Částka	Položka
VH	286 200 Kč	
+	15 000 Kč	Náklady na reprezentaci
+	31 600 Kč	Sociální náklady individuálního podnikatele (SP)
+	28 200 Kč	Sociální náklady individuálního podnikatele (ZP)
+	7 900 Kč	Ostatní pokuty a penále
+	6 000 Kč	Tvorba a zaúčtování ostatních rezerv
+	80 000 Kč	Účetní odpis
-	100 000 Kč	Daňový odpis
=	354 900 Kč	VH upravený na základ daně

Zdroj: vlastní zpracování

3.5.2 Praktický příklad stanovení základu daně u poplatníka vedoucího DE

Podnikatel v roce 2015 dosáhl ze své podnikatelské činnosti 1 368 000 Kč příjmů daňových a 999 000 Kč výdajů daňových. Do uzávěrkových úprav se rozhodl zahrnout: daňový odpis automobilu ve výši 82 000 Kč, paušál na pohonné hmoty (automobil používán pouze k podnikatelským účelům) a zápočet závazku s pohledávkou dle smlouvy o vzájemném zápočtu ve výši 45 000 Kč. Přehledné zobrazení uzávěrkové úpravy příjmů a výdajů nabízí tabulka 3-8.

Tab. 3-8 Uzávěrková úprava příjmů a výdajů daňových

Příjmy daňové	Výdaje daňové	Položka
1 368 000 Kč	999 000 Kč	počáteční stav příjmů a výdajů
+ 45 000 Kč	+ 45 000 Kč	zápočet pohledávky se závazkem
	+ 82 000 Kč	daňový odpis
	+ 60 000 Kč *	paušál na pohonné hmoty
		* 12 x 5 000 Kč = 60 000 Kč
1 413 000 Kč	1 186 000 Kč	celkem

Zdroj: vlastní zpracování

Uzávěrková úprava způsobí zvýšení příjmů daňových o hodnotu zápočtu pohledávky se závazkem. Toto zvýšení se projeví i na straně výdajů daňových. Výdaje jsou dále zvýšeny o daňový odpis a paušál na pohonné hmoty motorového vozidla.

Cílem uzávěrkových úprav je minimalizace příjmů daňových a zároveň maximalizace výdajů daňových. Vše ale musí být provedeno pouze v souladu s kreativní daňovou optimalizací základu daně, nikoliv v rozporu se zákonem.

$$\text{Rozdíl mezi příjmy a výdaji} = \text{příjmy daňové} - \text{výdaje daňové} \quad (3.3)$$

$$\text{Rozdíl mezi příjmy a výdaji} = 1\,413\,000 \text{ Kč} - 1\,186\,000 \text{ Kč} = 227\,000 \text{ Kč}$$

Hodnota základu daně po uzávěrkových úpravách činí 227 000 Kč.

3.5.3 Nezdánitelné části základu daně

Nezdánitelné části základu daně jsou položky, které lze odečíst od základu daně, a tím si i snížit výslednou daňovou povinnost. Souhrnně jsou všechny uvedeny v zákoně o dani z příjmů, konkrétně jim je věnován celý § 15. Tato bakalářská práce však zmiňuje pouze ty nejpoužívanější. Každá položka z nezdánitelných částí základu daně má určité omezující podmínky či minimální nebo maximální hranice uplatňování.

1. Bezúplatná plnění

Bezúplatná plnění bývala známá pod pojmem dary. Fyzická osoba si může od základu daně odečíst dary v minimálně hodnotě 2 % ze základu daně, musí se však jednat alespoň o 1 000 Kč. Celkem lze odečíst maximálně 15 % ze základu daně. Za nezdánitelné části základu daně jsou považovány dary obcím, krajům, školství, policii, dary použité na humanitární účely apod. [19]

Pokud je poplatník dárce krve, může si od základu daně odečíst 2 000 Kč za každý odběr. Odběr krve lze uskutečňovat každého čtvrt roku, takže tato odečitatelná položka je poměrně výhodná. Pokud by poplatník využil maximálního počtu možných odběrů, mohl by si tak od základu daně odečíst až 8 000 Kč. Stát tímto způsobem motivuje stávající i nové dárce krve. Zákon myslí i na odběr orgánu od žijícího dárce. V případě, že by poplatník daroval svůj orgán, mohl by si tak od základu daně odečíst částku ve výši 20 000 Kč. [19]

2. Zaplacené úroky

V dnešní době je jen malé procento obyvatel, kteří jsou schopni si koupit nemovitost ze svých úspor a zaplatit ji hotově. Většina občanů tak přistupuje k uzavření úvěrů nebo hypotečních úvěrů od bank. Stát pro podporu občanů, kteří si zajistí vlastní bydlení, umožňuje zaplacené úroky z úvěrů ze stavebních spoření a hypotečních úvěrů označit za nezdánitelné části základu daně.

Nutností je ale splnění podmínky, že poplatník již zmíněné úvěry použije pouze k uspokojení svých vlastních bytových potřeb, pokud se nejedná o bytovou výstavbu. Od základu daně lze odečíst částku reálně zaplacených úroků. Tato částka nesmí překročit hranici 300 000 Kč. [19]

3. Penzijní připojištění se státním příspěvkem

Většina poplatníků myslí dopředu a již v poměrně mladém věku uzavírají penzijní připojištění, aby byli zaopatřeni v důchodovém věku. Toto smýšlení také podporuje stát, neboť vítá snahu poplatníků o jakési „samo zaopatření“ v důchodovém věku. Částka, kterou lze odečíst od základu daně, odpovídá příspěvkům zaplaceným poplatníkem na penzijní připojištění se státním příspěvkem sníženým o 12 000 Kč. Maximálně lze od základu daně odečíst 12 000 Kč. [19]

4. Životní pojištění

Částka, kterou lze odečíst od základu daně, odpovídá příspěvkům zaplaceným poplatníkem na své soukromé životní pojištění. Maximálně lze od základu daně odečíst 12 000 Kč. Poplatník si může souběžně uplatňovat snížení základu daně pomocí penzijního připojištění i životního pojištění. [19]

Aby bylo možné reálně tyto nezdanitelné části základu daně opravdu odečíst od základu daně, je nutné k daňovému přiznání přiložit potvrzení a smlouvu o úvěru nebo potvrzení pojišťovny. V případě darů doložit darovací smlouvy, u odběrů krve potvrzení o odběru apod.

3.5.4 Odečitatelné položky od základu daně

Položkám odečitatelným od základu daně je věnován § 34 zákona o dani z příjmů. Opět se jedná o položky, jak už vyplývá z názvu, které snižují základ daně, a tím i výslednou daňovou povinnost.

Nejvíce uplatňovanou odečitatelnou položkou od základu daně je daňová ztráta. Daňová ztráta vzniká podnikateli, pokud jeho výdaje z podnikání převyšují příjmy nebo pokud jsou výnosy převyšovány náklady. Takto vzniklou daňovou ztrátu lze jako odečitatelnou položku od základu daně uplatňovat nejdéle po dobu pěti zdaňovacích období, které bezprostředně následují po zdaňovacím období, ve kterém ztráta vznikla. Její rozložení nemusí být rovnoměrné. [19]

Od základu daně lze také odečíst prostředky vynaložené na podporu výzkumu a vývoje nebo na podporu odborného vzdělání. Prostředky vynaložené na podporu výzkumu a vývoje lze odečíst v plné výši a jsou jimi: experimentální, projekční nebo konstrukční práce, návrhy nových technologií. Naopak jako prostředky vynaložené na podporu výzkumu a vývoje nelze uznat výdaje (náklady), na které byl poskytnut nějaký příspěvek z veřejných zdrojů nebo licenční poplatky. [19]

3.6 Sazba daně

Sazba daně z příjmů fyzických osob činí patnáct procent. [19]

3.7 Slevy na dani

Doposud byly zmíněny pouze položky, které snižovaly základ daně, ze kterého se stanovuje výsledná daňová povinnost. Slevy na dani mají odlišný charakter, snižují samotnou výslednou daň. Slevám na dani se věnuje § 35 ba, § 35 bb a § 35 c zákona o dani z příjmů. Výčet slev, nacházející se níže, uvádí slevy na dani v ročních hodnotách, nikoliv měsíčních.

Pro stanovení měsíční hodnoty slevy na dani stačí provést jednoduchý propočet:

$$\text{Měsíční hodnota slevy na dani} = \text{roční hodnota slevy na dani} / \text{dvanácti} \quad (3.4)$$

Každý poplatník, bez ohledu na jakési podmínky či omezení, má nárok na základní slevu, tzv. slevu na poplatníka, která činí 24 840 Kč. Ve stejné hodnotě, tj. 24 840 Kč lze uplatnit tzv. slevu na manželku popřípadě na manžela. Je nutno splnit dvě podmínky pro uplatnění. Manželka (manžel), na kterou se uplatňuje sleva, musí žít s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti a její příjmy za zdaňovací období nesmí překročit částku 68 000 Kč. Součástí příjmů manželky (manžela) nejsou dávky státní sociální podpory, dávky osobám se zdravotním pojištěním apod. V případě, že by manželka (manžel) byla (byl) držitelkou (držitelem) průkazu ZTP, tak se hodnota této slevy zdvojnásobuje. [19]

Často uplatňovanou slevou z řad mladých občanů je tzv. sleva na studenta. Tuto slevu si může uplatnit poplatník, který se pomocí studia soustavně připravuje na své budoucí zaměstnání, maximálně však do věku dvaceti šesti let (maximálně do dvaceti osmi let, pokud poplatník studuje v doktorském studiu). Tato sleva činí 4 020 Kč. [19]

Slevy na dani mohou využít i poplatníci pobírající invalidní důchod. Zde se hodnota možného odečtu liší podle stupně invalidity. Pokud poplatník pobírá invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně, může si daň snížit o tzv. základní slevu na invaliditu ve výši 2 520 Kč. Pokud je jeho invalidita vážnější a tudíž pobírá invalidní důchod na invaliditu třetího stupně, uplatní si vyšší slevu, tj. 5 040 Kč.

Poplatník, který je držitelem průkazu ZTP/P, může využít tzv. slevy na držitele průkazu ZTP/P stanovené v celkové výši na hodnotu 16 140 Kč. [19]

Novinkou od roku 2015 je tzv. sleva za umístění dítěte. Poplatník si tuto slevu může uplatnit pouze v případě, pokud žije s „umísťovaným“ dítětem ve společně hospodařící domácnosti. Zároveň si ji může uplatnit pouze jeden z rodičů, nikoliv oba. Výše této slevy odpovídá výdajům reálně vynaloženým na umístění dítěte do mateřské školy či jiného zařízení zabývajících se péčí o děti předškolního věku. Maximální výše této slevy odpovídá minimální mzdě stanovené pro daný rok. V roce 2016 se jedná o částku 9 900 Kč. [19]

3.8 Daňové zvýhodnění

Poplatník daně z příjmů fyzických osob má nárok na daňové zvýhodnění týkající se vyživovaných dětí, které s ním žijí ve společně hospodařící domácnosti. Poplatník si může daňové zvýhodnění nárokovat prostřednictvím slevy na dani, daňového bonusu nebo spojením slevy na dani a daňového bonusu.

Daňového bonusu lze využít, pokud poplatník za dané zdaňovací období dosáhl příjmů alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy. Pro rok 2016 je tato hranice stanovena na částku 59 400 Kč. V rámci dodržení hospodárnosti se daňový bonus vyplácí, pokud dosáhl alespoň 100 Kč. Maximálně lze ročně nárokovat bonus ve výši 60 300 Kč. Daňové zvýhodnění na jedno vyživované dítě činí ročně 13 404 Kč, na druhé dítě 15 804 Kč a na třetí a více dětí 17 004 Kč. [19]

3.9 Zdaňovací období

Zdaňovacím obdobím daně z příjmů fyzických osob je daný kalendářní rok. [19]

3.10 Placení daně

Daň z příjmů fyzických osob je splatná v den podání daňového přiznání, které musí být podáno nejpozději do 1. dubna následující roku v případě, že si jej poplatník zpracovává samostatně. Pokud by poplatníkovi daňové přiznání zpracovával daňový poradce, termín podání je posunut, nejpozději však do 1. července následujícího roku. [3]

Výslednou daňovou povinnost lze zaplatit prostřednictvím bezhotovostní platby nebo hotově u příslušného správce daně. Nutno si ale uvědomit, že za den platby bezhotovostním převodem je považován den, kdy dojde k připsání peněz na účet finančního úřadu. Proto je doporučováno peníze poslat v dřívějším termínu.

3.11 Zálohy

Pokud je poplatníková výsledná daňová povinnost vyšší než 30 000 Kč, vzniká mu povinnost platby záloh daně z příjmů fyzických osob. Zálohy jsou vyměřovány podle poslední známé daňové povinnosti. Pohybuje-li se poplatníková poslední známá daňová povinnost v rozmezí: $30\,000\text{ Kč} < \text{daň} < 150\,000\text{ Kč}$, poplatník platí pololetní zálohy, které odpovídají 40 % poslední známé daňové povinnosti. Tyto dvě zálohy je nutné uhradit nejpozději do 15. června a 15. prosince daného zdaňovacího období. Pokud poslední známá daňová povinnost překročí hranici 150 000 Kč, poplatník platí čtyři zálohy v rovnoměrné výši. Tyto čtyři zálohy jsou splatné do 15. března, 15. června, 15. září a 15. prosince daného zdaňovacího období. [3]

4. Analýza daně z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti

Tato kapitola se bude zabývat analýzou daně z příjmů konkrétní OSVČ a vytvoří její daňovou optimalizaci. Podklady pro tuto práci, tj. své účetní materiály, poskytla začínající podnikatelka z Moravskoslezského kraje, konkrétně z Novojičínska. Podnikatelka XY podniká od začátku roku 2013. Vzhledem k tomu, že je jejím oborem maloobchod a velkoobchod, má zřízenou ohlašovací živnost volnou. Vede daňovou evidenci, kterou si sama zpracovává. V daňovém přiznání uplatňuje daňové zvýhodnění na jedno vyživované dítě.

Svou provozovnu Barvy a laky má umístěnou v pronajatých prostorách, kde každý měsíc platí nájemné, které se skládá jak z nájmu, tak i z platby za spotřebované energie. Tato informace je zde uvedena záměrně, aby bylo jasné, proč má podnikatelka ve svých přehledech o majetku a závazcích z roku 2014 a 2015 pouze položky oběžného majetku (krátkodobého finančního), nikoliv dlouhodobého hmotného. Dále se v již zmiňovaných přehledech nachází pouze položky Závazků (bez úvěrů a půjček), kde jsou evidovány dluhy vůči dodavatelům (viz Přílohy č. 3, 5). Podnikatelka XY dále poskytla Přehled o příjmech a výdajích z roku 2013 (viz Příloha č. 1), Přehled o příjmech a výdajích z roku 2014 (viz Příloha č. 2) a Přehled o příjmech a výdajích z roku 2015 (viz Příloha č. 4).

4.1 Vedení účetnictví

Obecně je nutné podotknout, že vedení účetnictví má zásadní odlišnosti oproti vedení daňové evidence. Základní rozdíl spočívá v používání jiných účetních veličin. V účetnictví se vychází z výnosů, které jsou chápány jako prodané výkony podniku, které jsou v peněžním vyjádření, a nákladů představujících spotřebu hospodářských prostředků a práce taktéž vyjádřených v penězích. Daňová evidence pracuje s pojmy: příjem, tj. přírůstek peněžních prostředků a výdaj, tj. úbytek peněžních prostředků. [4]

O výnosech je účtováno ihned v okamžiku vytvoření faktury vydané. Faktura vydaná zvyšuje hodnotu pohledávek z obchodních vztahů a taktéž hodnotu výnosů z prodeje výrobků či služeb (účtování FV: 311/ 601, 602). Účetní jednotka má tudíž výnos, přestože faktura ještě nebyla zaplacená.

Oproti tomu příjmy v daňové evidenci jsou evidovány v okamžiku reálného zaplacení. Ihned jsou zapsány do sekce příjmů daňových v peněžním deníku. Příjmy nevznikají, aniž by nebyly uhrazeny, jak tomu je u výnosů.

Pro podnikatelku XY problematika výnosů nepředstavuje zásadní problém, neboť ona faktury nevydává. Využívá pouze hotovostního styku, takže jí nevznikají ani pohledávky. Tudíž není nutné přemýšlet o přechodu na účetnictví, neboť by využívala pouze položek pokladny a dluhů. Účetnictví by pro ni bylo pouze jen navíc administrativní zátěží. Je otázkou, zda by byla schopna účetnictví vést sama nebo by musela oslovit účetní, a to by pro ni znamenalo další výdaje.

4.1.1 Přechod z daňové evidence na účetnictví

Přechodu z daňové evidence na účetnictví je věnována Příloha č. 3 zákona o dani z příjmů. Principem tohoto přechodu je úprava základu daně. Obecně lze říct, že aktiva základ daně zvyšují, naopak pasiva jej snižují. Pokud se poplatník definitivně rozhodne k tomuto přechodu, je povinen základ daně zvýšit o hodnotu:

- zásob a cenin,
- poskytnutých záloh (výjimkou jsou poskytnuté zálohy na hmotný majetek),
- pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem.

Položky, o které se musí snížit základ daně, jsou:

- přijaté zálohy,
- dluhy (které by při úhradě byly výdaji na dosažení, zajištění a udržení příjmů). [19]

Zvýšení i snížení základu daně se provádí ve zdaňovacím období, ve kterém došlo k začátku vedení účetnictví. Pokud je poplatník daně z příjmů fyzických osob také plátcem DPH, základ daně se snižuje o hodnotu dluhů bez DPH. Bez hodnoty DPH se i zvyšuje základ daně o hodnoty pohledávek, pokud z nich byla řádně odvedena daň na výstupu. [19]

Pokud by se podnikatelka XY rozhodla pro vedení účetnictví, musela by provést úpravu základu daně. K zvýšení jejího základu daně nedojde, neboť nemá zásoby, pohledávky ani neposkytla zálohy. Základ daně by se pouze snížil o hodnotu dluhů vůči dodavatelům zboží, které podnikatelka evidovala na konci zdaňovacího období roku 2015 (viz Příloha č. 5). Podnikatelka XY není plátcem DPH, tudíž dluhy sníží základ daně v celkové výši, nikoliv bez DPH.

Tab. 4-1 Úprava ZD při přechodu z DE na účetnictví

Původní základ daně	117 625 Kč
Úprava základu daně (snížení o hodnotu dluhů)	-27 567 Kč
Nový základ daně	90 058 Kč
Zaokrouhlení na stovky dolů	90 000 Kč
Daň (15 %)	13 500 Kč
Sleva na poplatníka	-24 840 Kč
Hodnota daně po slevě	0 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	-13 404 Kč
Výsledná daňová povinnost	daňový bonus 13 404 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle účetních výkazů podnikatelky XY

Tabulka 4-1 znázorňuje již zmiňovanou úpravu základu daně v případě přechodu z vedení daňové evidence na účetnictví. Od původního základu daně je nutné odečíst hodnotu dluhů ve výši 27 567 Kč. Z tabulky je patrné, že by se tento přechod podnikatelky XY nikterak výrazně nedotkl, neboť výsledná daňová povinnost by byla stále nulová.

4.2 Uplatňování výdajů procentem z příjmů

Tato varianta uplatňování výdajů je výhodnou záležitostí pro podnikatele, kteří negenerují ze své podnikatelské činnosti vysoké náklady. Například se může jednat o daňové poradce nebo účetní, kteří pracují v pohodlí svého domova a nemusejí si pronajímat jiné nebytové prostory apod. Poměrně výhodné jsou výdaje procentem z příjmů pro řemeslné živnosti, které si mohou uplatňovat výdaje v podobě 80 % z příjmů.

Konkrétní příklad podnikatelky XY je následovný. Vzhledem k tomu, že provozuje živnost ohlašovací (konkrétně volnou), spadá do kategorie provozování živnostenského podnikání, které si může výdaje uplatňovat ve výši 60 % z příjmů, maximálně však do 1 200 000 Kč.

Tabulka 4-2 nabízí srovnání výsledné daňové povinnosti v případě uplatňování výdajů procentem z příjmů a uplatňování výdajů ve skutečné výši. Z tabulky je zřejmé, že výhodnější variantou je uplatňování skutečně vynaložených výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů, neboť výdaje uplatňované procentem z příjmů jsou pouze ve výši 529 552 Kč, kdežto skutečné výdaje jsou 764 961 Kč. Hodnota těchto výdajů podstatně ovlivní výši základu daně a tím i výslednou daňovou povinnost. Navíc další nevýhodou výdajů uplatňovaných procentem z příjmů je nemožnost využití daňového zvýhodnění na vyživované dítě, které podnikatelka XY při vedení daňové evidence čerpá.

Tab. 4-2 Srovnání uplatňování výdajů procentem z příjmů a ve skutečné výši

	Výdaje procentem z příjmů	Skutečné výdaje
Příjmy 2015 (P)	882 586 Kč	882 586 Kč
Výdaje 2015 (V)	60 % z příjmů: $882\,586 \times 0,6 = 529\,552 \text{ Kč}$	skutečné: 764 961 Kč
Základ daně = P-V	353 034 Kč	117 625 Kč
Daň 15 %	$353\,000 \times 0,15 = 52\,950 \text{ Kč}$	$117\,600 \times 0,15 = 17\,640 \text{ Kč}$
Sleva na poplatníka	-24 840 Kč	- 24 840 Kč
Hodnota daně po slevě	28 110 Kč	0 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	nelze uplatnit	- 13 404 Kč
Výsledná daňová povinnost	$52\,950 - 24\,840 = \mathbf{28\,110 \text{ Kč}}$	daňový bonus 13 404 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle účetních výkazů podnikatelky XY

Na základě zjištěných dat není vhodné pro podnikatelku XY využívat možnosti uplatňování výdajů procentem z příjmů, neboť rozdíl mezi výslednými daňovými povinnostmi je značný, konkrétně činní 41 514 Kč.

Je k zamyšlení, proč stát nedovoluje podnikatelům uplatňujícím výdaje procentem z příjmů využít daňového bonusu na vyživované děti a slevy na manželku (manžela) a staví je tak do znevýhodněných pozic oproti ostatním podnikatelům (viz kapitola 4.7).

4.2.1 Přejít z daňové evidence na uplatňování výdajů procentem z příjmů

Přejít z daňové evidence na uplatňování výdajů procentem z příjmů se věnuje § 23 odst. 8 bod b 2 zákona o dani z příjmů. Stejně jako v případě přechodu z daňové evidence na účetnictví je principem úprava základu daně. Opět lze použít obecné pravidlo, které říká, že základ daně se zvyšuje o hodnoty aktiv a naopak snižuje o hodnoty pasiv.

Konkrétně by se základ daně zvýšil o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem a o hodnoty nespotřebovaných zásob. Naopak by se základ daně snížil o hodnotu dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů a o zůstatky vytvořených rezerv. [19]

Podnikatelka XY na konci zdaňovacího období 2015 neeviduje pohledávky z obchodních vztahů, ani nespotřebované zásoby. Z toho vyplývá, že by v případě přechodu z daňové evidence na uplatňování výdajů procentem z příjmů nedošlo ke zvýšení základu daně. Podnikatelka XY ale eviduje dluhy, které by v případě úhrady byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Proto by bylo nutné o tuto hodnotu snížit základ daně. Vzhledem k tomu, že žádné rezervy nevytvořila, nemůže mít jejich zůstatky (viz Příloha č. 5).

Tabulka 4-3 znázorňuje již zmiňovanou úpravu základu daně v případě přechodu z vedení daňové evidence na uplatňování výdajů procentem z příjmů. Od původního základu daně je nutné odečíst hodnotu dluhů ve výši 27 567 Kč. Z tabulky je patrné, že by se tento přechod podnikatelky XY podstatně dotkl, neboť výsledná daňová povinnost by sice byla stále nulová, ale podnikatelka by nemohla čerpat daňový bonus na jedno vyživované dítě.

Tab. 4-3 Úprava ZD při přechodu z DE na uplatňování výdajů procentem z příjmů

Původní základ daně	117 625 Kč
Úprava základu daně (snížení o hodnotu dluhů)	-27 567 Kč
Nový základ daně	90 058 Kč
Zaokrouhlení na stovky dolů	90 000 Kč
Daň (15 %)	13 500 Kč
Sleva na poplatníka	-24 840 Kč
Hodnota daně po slevě	0 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	nelze
Výsledná daňová povinnost	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle účetních výkazů podnikatelky XY

4.3 Daň stanovená paušální částkou

Všichni poplatníci daně z příjmů fyzických osob nemají tu možnost využít stanovení daně paušální částkou. Musí splnit určité podmínky, viz kapitola 3.4.4. Také je otázkou, zda se všem podnikatelům vyplatí tato cesta stanovení daňové povinnosti.

Podnikatelka XY splňuje podmínky pro stanovení daně paušální částkou, tudíž může zvážit i tuto variantu stanovení své výsledné daňové povinnosti. Její příjmy za tři předcházející zdaňovací období nepřesáhly 5 000 000 Kč, neboť její příjmy za rok 2013, 2014 a 2015 činí celkem 2 853 898 Kč (viz tabulka 4-4). Také nemá zaměstnance, spolupracující osoby a není společníkem ve společnosti.

Tab. 4-4 Průměrná hodnota příjmů podnikatelky XY

	Příjmy
Rok 2013	982 775 Kč
Rok 2014	988 537 Kč
Rok 2015	882 586 Kč
Celkem 2013, 2014, 2015	2 853 898 Kč
Průměrná hodnota	951 299 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle účetních výkazů podnikatelky XY

Aby mohl správce daně stanovit výši daně paušální částkou, potřebuje znát předpokládanou hodnotu příjmů. Tato hodnota se stanoví např. snadným výpočtem jako průměrná hodnota příjmů za roky 2013, 2014 a 2015. Tuto průměrnou hodnotu zobrazuje tabulka 4-4. Výši výdajů určí správce daně jako 60 % z příjmů, neboť podnikatelka spadá do sekce živnostenského podnikání.

Tab. 4-5 Daň stanovená paušální částkou

	Daň stanovená paušální částkou
Předpokládané příjmy	951 299 Kč
Výdaje stanovené správcem daně	60 % z předpokládaných příjmů: $951\,299 \times 0,6 = 570\,779 \text{ Kč}$
Základ daně	předpokládané příjmy – výdaje stanovené správcem daně: $951\,299 - 570\,779 = 380\,520 \text{ Kč}$
Daň 15 %	$380\,500 \times 0,15 = 57\,075 \text{ Kč}$
Sleva na poplatníka	- 24 840 Kč
Hodnota daně po slevě	$57\,075 - 24\,840 = 32\,235 \text{ Kč}$
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	- 13 404 Kč
Výsledná daňová povinnost	18 831 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle účetních výkazů podnikatelky XY

Správce daně stanoví základ daně podnikatelky XY viz tabulka 4-5. Vychází z hodnoty předpokládaných příjmů, které mu uvedla, tj. 951 299 Kč. Od této částky odečte výdaje ve výši 570 779 Kč (tj. 60 % z předpokládaných příjmů). Již zaokrouhlený základ daně tedy činí 380 500 Kč. Daňová povinnost před uplatněním slevy na poplatníka je 57 075 Kč. Po uplatnění slevy na poplatníka a vyživované dítě se daň sníží na hodnotu 18 831 Kč.

Z výše uvedeného výpočtu je patrné, že daň stanovená paušální částkou není pro podnikatelku XY výhodná, neboť místo daňového bonusu (který čerpá díky vedení daňové evidence) by musela zaplatit daň ve výši 18 831 Kč. Hned na první pohled je tento fakt zřejmý, neboť hodnoty základů daně při vedení daňové evidence a stanovení daně paušální částkou se značně liší, a to o hodnotu 262 895 Kč (viz tabulky 4-2 a 4-5).

4.4 Vazba na sociální a zdravotní pojištění

Sociální a zdravotní pojištění je velice úzce spjato s daní z příjmů fyzických osob, neboť základ této daně (bez nezdanitelných částí ZD a odečitatelných položek od ZD) je zároveň i vyměřovacím základem pro tato pojištění, konkrétně v padesáti procentní výši.

Tento fakt přináší jak výhody, tak i nevýhody. K výhodám patří jistá možnost optimalizace vyměřovacího základu těchto pojištění, neboť je přípustná samotná optimalizace základu daně z příjmů FO. K nevýhodám můžeme přiřadit jistou administrativní či časovou náročnost, protože podnikatel musí sám za sebe pojistné vyměřit i odvést (na rozdíl od zaměstnanců, za které to provádí zaměstnavatel). [10]

Většina podnikatelů preferuje co nejvýhodnější daňovou optimalizaci z důvodů následného stanovení co nejnižších měsíčních záloh jak sociálního, tak zdravotního pojištění. Tento krok je správným směrem, ale podnikatel by měl myslet do budoucna a zvážit, zda je pro něj v delším časovém horizontu platba minimálních měsíčních záloh tou nejlepší cestou. Podnikatel nesmí zapomínat, že z odvedených záloh a popřípadě doplatku již zmiňovaného pojistného se mu vypočítává hodnota starobního důchodu. [10]

4.5 Daňové přiznání

Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob je povinna podat každá osoba, která dosáhla výše 15 000 Kč zdanitelných příjmů. Poplatník si může daňové přiznání zpracovat sám nebo může oslovit účetní či daňového poradce. Před jeho vyplněním je potřeba zkontrolovat, zda má poplatník k dispozici jeho aktuální podobu. Pro zdaňovací období roku 2015 je aktuální varianta tiskopisu č. 22, kterou vydává ministerstvo financí. [19]

V předcházejících podkapitolách byly uvedeny možné varianty stanovení výsledné daňové povinnosti. Aby byla optimalizace daňové povinnosti podnikatelky XY komplexně dokončena, v přílohách této bakalářské práce se také nacházejí vyplněná vzorová daňová přiznání v případě vedení daňové evidence (Příloha č. 6) a uplatňování výdajů procentem z příjmů (Příloha č. 7). [7, 26]

4.6 Shrnutí daňové optimalizace podnikatelky XY

Kapitola Shrnutí daňové optimalizace podnikatelky XY uvádí srovnání výsledných daňových povinností podnikatelky XY v případě uplatňování výdajů procentem z příjmů, vedení daňové evidence a paušální daně. Jejich výše se nacházejí v tabulce 4-6.

Tab. 4-6 Srovnání výsledných daňových povinností podnikatelky XY

	Výdaje uplatňované procentem z příjmů	Vedení daňové evidence	Daň stanovená paušální částkou
Výsledná daňová povinnost	28 110 Kč	daňový bonus 13 404 Kč	18 831 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledná daňová povinnost při uplatňování výdajů procentem z příjmů a daně stanovené paušální částkou se od sebe liší o částku 9 279 Kč. Kdyby se podnikatelka rozhodla pro uplatňování výdajů procentem z příjmů, její výsledná daňová povinnost by dosahovala výše 28 110 Kč. Nacházela by se tedy těsně pod hrací určující povinnost platby záloh, tj. 30 000 Kč. Kdyby jí výslednou daňovou povinnost určil správce daně, na dani by podnikatelka zaplatila 18 831 Kč. I v tomto případě by se stále nacházela pod hranicí určující platbu záloh.

Výrazný rozdíl v daňové povinnosti je vidět při vedení daňové evidence. Tento rozdíl dosahuje hodnot desetitisíců, neboť v případě vedení daňové evidence může podnikatelka čerpat daňového zvýhodnění na jedno vyživované dítě ve výši 13 404 Kč.

Na základě těchto zjištění, lze konstatovat, že nejlepší či nejúspornější variantou stanovení výsledné daňové povinnosti je vedení daňové evidence. Podnikatelce je tedy doporučováno, aby zůstala u vedení daňové evidence, jak tomu bylo doposud.

4.7 Doporučení týkající se daně z příjmů podnikajících fyzických osob

Závěr této bakalářské práce bude zaměřen na rady či doporučení týkající se problematiky daně z příjmů fyzických osob.

Dosti ožehavé téma poslední doby jsou výdajové paušály (viz kapitola 3.4.3.) používané při stanovení výdajů procentem z příjmů. Je známo, že pokud si podnikající fyzická osoba uplatňuje výdaje procentem z příjmů, nemůže využít slev na vyživované děti a manželku (manžela). A toto je zásadní problém. Proč znevýhodňovat tyto osoby? Již zmínění poplatníci chtějí pracovat, ale např. nerozumí administrativě související s vedením účetnictvím nebo daňové evidence, a proto zvolí pro ně méně náročnou variantu, tj. uplatňování výdajů procentem z příjmů. Stát v tomto případě vůbec nepodporuje rodiny s dětmi.

Mnozí zákonodárci argumentují tím, že tito poplatníci mají velice štědře nastaveny výdajové paušály, a tudíž už nemají nárok na další zvýhodnění. Lze toto myšlení chápat, ale zásadně nelze souhlasit s výběrem oblasti, ve které dochází ke srážkám. Optimální by bylo snížení procentních výdajových paušálů pro jednotlivé skupiny podnikatelů a zároveň zavedení možnosti uplatnění slev na děti.

Poplatníkům spadajícím do skupiny zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství by výdajové paušály zůstaly zachovány na stejné hodnotě, tj. 80 % z dosažených příjmů. U živnostníků vykonávajících různé řemeslné živnosti by nastalo snížení paušálu z dosavadních 80 % na 60 %. Došlo by tedy k navrácení na původní hodnotu z roku 2006.

Není jasný důvod, proč by živnostníci (výjimka řemeslná živnost) a podnikatelé podnikající dle zvláštních předpisů museli mít odlišnou výši výdajového paušálu. Bylo by spravedlivé tyto dvě skupiny sjednotit do jedné a určit jim 50 % paušál, tj. průměrná hodnota jejich dosavadních paušálů ($60 \% + 40 \% = 100 \% / 2 = 50 \%$). Výdajový paušál u OSVČ uskutečňujících nájem majetku by zůstal ponechán beze změny, tj. 30 % z dosažených příjmů. Tabulka 4-7 zobrazuje návrhy změn výdajových paušálů a zároveň i jejich limitní hranice.

Tab. 4-7 Navrhovaná změna výdajových paušálů

Skupina	Navrhovaný výdajový paušál	Limitní hranice
Zemědělská výroba, vodní a lesní hospodářství	80 %	1 600 000 Kč
Řemeslná živnost	60 %	1 200 000 Kč
Živnostenské podnikání (výjimka řemeslná živnost) a jiné příjmy ze samostatné činnosti	50 %	1 000 000 Kč
Nájem obchodního majetku	30 %	600 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Další oblastí k zamyšlení je hranice určující povinné vedení účetnictví. Aktuálně je nastavena na 25 000 000 Kč, což je poměrně vysoké číslo. Málo která firma překročí tuto hranici. Vhodnější by bylo její snížení z důvodů přehlednosti a zkvalitnění výstupních dat sloužících pro kontroly ze strany finanční správy, neboť účetnictví je vedeno oproti daňové evidenci nebo uplatňování výdajů procentem z příjmů podstatně rozsáhlejším způsobem, přesněji a systematičtěji. Lze předpokládat, že i samotné firmy vedení účetnictví ocení, protože mohou taktéž provádět lepší kontroly svých dokladů a výkazů.

5. Závěr

Bakalářská práce, na téma Optimalizace daňové povinnosti podnikající fyzické osoby, se věnovala problematice daně z příjmů, konkrétně podnikajících fyzických osob, a s ní souvisejících pojmů. Ve svém počátku také informovala o rozmanitosti spotřebního trhu, nutnosti existence moderních technologií, upozorňovala na možnou konkurenci, kladla důraz na vypracování kvalitního podnikatelského plánu a poskytla návod k formálnímu založení živnosti.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo provedení analýzy možností podnikající fyzické osoby v rámci její daňové optimalizace, jenž spočívala ve vhodném výběru uplatňování výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů a následném stanovení nejvhodnější varianty.

Pokud fyzická osoba preferuje uplatňování výdajů ve skutečné výši, má možnost rozhodnout se, při zohlednění dalších formálních podmínek, mezi vedením účetnictví nebo vedením daňové evidence. V případě, že si poplatník nechce svou administrativu dále komplikovat evidováním výdajů, může si zvolit výdaje stanovené procentem z jeho příjmů.

Zákon o dani z příjmů připouští i tzv. daň stanovenou paušální částkou. Jedná se o situaci, kdy poplatníkovi výslednou daňovou povinnost stanoví správce daně na základě poplatníkem uvedených předpokládaných příjmů.

Daňová optimalizace nacházející se ve čtvrté, tedy praktické části bakalářské práce, byla prováděna na základě reálných dat poskytnutých podnikatelkou XY podnikající v oboru velkoobchod a maloobchod. Byly provedeny výpočty její výsledné daňové povinnosti v případě vedení daňové evidence, uplatňování výdajů procentem z příjmů a také v situaci, kdyby oslovila správce daně s požadavkem stanovení daně paušální částkou.

Výsledná daňová povinnost při uplatňování výdajů procentem z příjmů a daně stanovené paušální částkou se od sebe lišily o částku 9 279 Kč. Kdyby se podnikatelka rozhodla pro uplatňování výdajů procentem z příjmů, její výsledná daňová povinnost by dosahovala výše 28 110 Kč. Kdyby jí výslednou daňovou povinnost určil správce daně, na dani by podnikatelka zaplatila 18 831 Kč. V obou výše zmíněných případech by se podnikatelka stále nacházela pod hranicí určující povinnost platby záloh na daň z příjmů fyzických osob.

Výrazný rozdíl v daňové povinnosti byl ale spatřen při vedení daňové evidence. Tento rozdíl dosahoval hodnot desetitisíců, neboť v případě vedení daňové evidence by mohla podnikatelka čerpat daňového zvýhodnění na jedno vyživované dítě ve výši 13 404 Kč.

Lze konstatovat, že bakalářská práce dosáhla svého hlavního cíle, tj. určení nejvhodnější varianty stanovení výsledné daňové povinnosti podnikatelky XY, neboť na základě propočtů bylo zjištěno, že je pro podnikatelku nejlepší cestou vedení daňové evidence. Podnikatelka XY své příjmy a výdaje eviduje daňovou evidencí, tudíž doporučení pro ni zní: držet se dosavadního způsobu uplatňování výdajů a stanovení výsledné daňové povinnosti.

Závěrem je možné shrnout, že neexistuje jediný způsob daňové optimalizace, který by byl pro všechny poplatníky daně z příjmů tou nejlepší variantou. Poplatník je sám o sobě jedinečnou osobností, která má specifické charakteristické znaky, dosahuje různých hodnot příjmů a výdajů, uplatňuje si rozdílná daňová zvýhodnění apod. Proto je nutné daňovou optimalizaci vytvářet pro každého poplatníka samostatně, pouze na základě jeho konkrétních účetních údajů.

Seznam použité literatury

Knihy

- [1] DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.
- [2] HAKALOVÁ, Jana a Yveta PŠENKOVÁ. Daňová evidence. Ostrava: Ediční středisko VŠB-TU Ostrava, 2008. 104 s. ISBN 978-80-248-1798-9.
- [3] KOLEKTIV AUTORŮ. Daň z příjmů 2015. 12. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 600 s. ISBN 978-80-7478-737-9.
- [4] KOLEKTIV AUTORŮ. Účetnictví podnikatelských subjektů I. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012. 120 s. ISBN 978-80-248-2905-0.
- [5] ONDREJOVÁ, Dana. Nástin obchodního práva. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 357 s. ISBN 978- 80- 210- 7417- 0.
- [6] PELC, Vladimír a Petr PELECH. Daně z příjmů s komentářem 2015. 15. vyd. Olomouc: ANAG, 2015. 1056 s. ISBN 978-80-7263-943-4.
- [7] PRUDKÝ, Pavel a Milan LOŠŤÁK. Jak vyplnit daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob. 21. vyd. Olomouc: Anag, 2013. 383 s. ISBN 978- 80- 7263- 845- 1.
- [8] SCHULTZOVÁ, Anna a kol. Daňovníctvo, daňová teória a politika. Bratislava: Iura Edition, 2007. 200 s. ISBN 978- 80- 8078- 161- 3
- [9] SYNEK, Miloslav a Eva Kislingerová. Podniková ekonomika. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 498 s. ISBN 978- 80- 7400- 336-3.
- [10] VALOUCH, Petr. Optimální zdanění fyzických osob, neplaťte víc, než musíte. Praha: Grada Publishing, 2007. 140 s. ISBN 978- 80- 247- 1805- 7.
- [11] VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2014. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014. 392 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

Další zdroje

- [12] Zákon č. 89/2002 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- [13] Zákon č. 90/2002 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů
- [14] Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- [15] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
- [16] Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
- [17] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- [18] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- [19] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- [20] Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- [21] Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje a ostatní

- [22] BUSINESSVIZE: *Metodika SMART* [online]. [cit. 2015-12-04]. Dostupné z: <http://www.businessvize.cz/planovani/smart-aneb-jak-definovat-cile>
- [23] IDNES.CZ/FINANCE: *Krok za krokem, jak založit živnost a neudělat chybu* [online]. [cit. 2015-12-04]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/prehledne-zakladame-zivnost-rady-a-tipy-f0n-/podnikani.aspx?c=A120102_170907_podnikani_bab
- [24] MANAGEMENT MANIA: *SWOT analýza* [online]. [cit. 2015-12-04]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/swot-analyza>
- [25] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU: *Statistické údaje* [online]. [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.rzp.cz/statistiky.html>
- [26] DAŇOVÝ PORTÁL: *Elektronické služby Finanční správy České republiky* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: https://adisepo.mfcr.cz/adistc/adis/idpr_epo/epo2/uvod/vstup_expert.faces

Seznam zkratek

DE	daňová evidence
DIČ	daňové identifikační číslo
DPH	daň z přidané hodnoty
FO	fyzická osoba
FV	faktura vydaná
IČ	identifikační číslo
JRF	jednotný registrační formulář
OSSZ	okresní správa sociálního zabezpečení
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
SP	sociální pojištění
S.R.O.	společnost s ručeným omezeným
ÚJ	účetní jednotka
VH	výsledek hospodaření
VZZ	výkaz zisku a ztráty
ZD	základ daně
ZP	zdravotní pojištění

Seznam tabulek, grafů a vzorců

Tabulky

Tab. 2-1	Přehled počtu ohlašovacích a koncesovaných živností v České republice
Tab. 2-2	SWOT analýza
Tab. 2-3	Metodika SMART
Tab. 2-4	Přehled sazeb, minimálních záloh a splatnosti ZP a SP
Tab. 3-1	Vývoj daňového systému České republiky v čase
Tab. 3-2	Aktuální daňový systém České republiky
Tab. 3-3	Přehled daňových a nedaňových příjmů
Tab. 3-4	Přehled daňových a nedaňových výdajů
Tab. 3-5	Náklady vyplývající z účetnictví
Tab. 3-6	Výnosy vyplývající z účetnictví
Tab. 3-7	Úprava výsledku hospodaření na základ daně
Tab. 3-8	Uzávěrková úprava příjmů a výdajů daňových
Tab. 4-1	Úprava ZD při přechodu z DE na účetnictví
Tab. 4-2	Srovnání uplatňování výdajů procentem z příjmů a ve skutečné výši
Tab. 4-3	Úprava ZD při přechodu z DE na uplatňování výdajů procentem z příjmů
Tab. 4-4	Průměrná hodnota příjmů podnikatelky XY
Tab. 4-5	Daň stanovená paušální částkou
Tab. 4-6	Srovnání výsledných daňových povinností podnikatelky XY
Tab. 4-7	Navrhovaná změna výdajových paušálů

Grafy

Graf 2-1	Srovnání počtu podnikajících fyzických a právnických osob v České republice
----------	---

Vzorce

3-1	Výsledná daňová povinnost
3-2	Výsledek hospodaření
3-3	Rozdíl mezi příjmy a výdaji
3-4	Měsíční hodnota slevy na dani

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB – TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB- TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 6. 5. 2016

Andrea Raizlová

Seznam příloh

Příloha č. 1	Přehled příjmů a výdajů podnikatelky XY za rok 2013
Příloha č. 2	Přehled příjmů a výdajů podnikatelky XY za rok 2014
Příloha č. 3	Přehled o majetku a závazcích podnikatelky XY za rok 2014
Příloha č. 4	Přehled příjmů a výdajů podnikatelky XY za rok 2015
Příloha č. 5	Přehled o majetku a závazcích podnikatelky XY za rok 2015
Příloha č. 6	Vzorové daňové přiznání v případě vedení daňové evidence
Příloha č. 7	Vzorové daňové přiznání v případě uplatňování výdajů procentem z příjmů

